

36. møde

Tirsdag den 11. januar 1994 kl. 13.00

Dagsorden:

1) *Forhandling om redegørelse nr. R 6:*

Samordningsministerens erhvervspolitiske redegørelse 1993 af 1. december 1993.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Fra medlem af Folketinget *Erhard Jakobsen* (CD), der har haft orlov, har jeg modtaget meddelelse om, at han fra og med dags dato atter kan give møde i Tinget.

Stedfortræderens, *Addi Andersens*, hverv som midlertidigt medlem af Folketinget er herfter ophørt fra dags dato at regne.

Medlem af Folketinget *Peter Duetoft* (CD) har meddelt mig, at han ikke vil kunne give møde i Tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov, jf. Folketingets forretningsordens § 42, stk. 3, litra a, fra og med den 13. januar 1994 og om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Medlemmer af Folketinget *Hanne Thanning Jacobsen* (SF), *Pernille Frahm* (SF), *Gade* (SF), *Rahbæk Møller* (SF) og *Ebba Strange* (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Mulighed for at yde kontanthjælp til personer, der befinder sig mellem to uddannelsesforløb).

(Lovforslag nr. L 146).

Medlemmer af Folketinget *Agnete Laustsen* (KF), *H.P. Clausen* (KF), *Engell* (KF), *Jens*

Jørgensen (KF) og *Pernille Sams* (KF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om styrkelse af kvaliteten i offentligt og privat byggeri i Danmark.

(Beslutningsforslag nr. B 50).

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Mulighed for at yde kontanthjælp til personer, der befinder sig mellem to uddannelsesforløb).

(Lovforslag nr. L 146).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Agnete Laustsen (KF):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg hermed tillade mig at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om styrkelse af kvaliteten i offentligt og privat byggeri i Danmark.

(Beslutningsforslag nr. B 50).

Jeg skal i øvrigt henviser til forslaget tekst og de bemærkninger, der ledsager det, og anbefale det til Tingets velvillige behandling.

Den eneste sag på dagsordenen var:

1) *Forhandling om redegørelse nr. R 6:*

Samordningsministerens erhvervspolitiske redegørelse 1993 af 1. december 1993.

Forhandling

Pia Gjellerup (S):

Samordningsministeren og dermed regeringen har med sin erhvervspolitiske redegørelse og det store bilag, der kom til den forud for selve redegørelsen, analyseret dansk erhvervs-livs internationale udfordringer, de store ændringer i Østeuropa og i Østasien og globaliseringen i hele erhvervsudviklingen. I den forbindelse har man peget på nogle områder og

[Pia Gjellerup]

nogle udfordringer, som vi kan møde positivt, nemlig at vi i dansk erhvervsliv forsøger at satse på produktion med høj værditilvækst og på systemorienteret produktion og service.

Redegørelsen tager endvidere afstand fra et par punkter, som ellers også bringes frem i forbindelse med debatten om den internationale udfordring, nemlig spørgsmålet om at lægge an til en art forarmspolitik med lønnedgang, med nedgang i sikkerheden på arbejdspladserne osv. Det er en politik, som erhvervsredegørelsen altså tager afstand fra, ligesom erhvervsredegørelsen noterer, at dette at føre en protektionistisk national erhvervs politik er en vej, der er trådt for sidste gang for Danmarks vedkommende.

Det er vigtigt, at erhvervsredegørelsen ikke alene holder sig til at analysere situationen, men også giver et rids af, hvad den politiske opgave egentlig er. Man opregner muligheder for at fjerne barrierer for omstilling, det nødvendige i at skabe udviklingsorienterede miljøer og inspirere til bæredygtig efterspørgsel.

Man peger på det vigtige i at fastholde en stabil valutakurs politik og dermed være med til også på dette område at sikre konkurrenceevneudviklingen, at understøtte finansieringsmulighederne og at lægge vægt på i stadig større omfang at kunne udbygge samarbejdet mellem den offentlige og den private sektor.

Redegørelsen har også beskrevet dansk erhvervslivs nationale udfordring, som består i i lyset af de udfordringer, der kommer til os udefra, og i lyset af de politiske muligheder, der er for at ændre, påvirke og understøtte, som jeg nævnte det før, at få omstillet dansk virksomhedsdrift, dansk erhvervsliv på en række områder.

Vi ser en udvikling, hvor et antal virksomheder bliver større. Det gør de ved at slutte sig sammen eller ved at slutte sig sammen med virksomheder uden for landets grænser.

Vi ser også – og det er den anden udvej eller udvikling – at virksomhederne specialiserer sig i større grad inden for én bestemt ydelsesgruppe, ét bestemt produkt eller del af samme og perfektionerer sig her og indgår i et netværk med andre virksomheder.

Det er en markant omstilling, som man også kan understøtte ved politiske initiativer i form af støtte eller fjernelse af hindringer.

Derudover har vi nationalt den udfordring, at man satser mere på service og velfærd som erhvervsområde. Det er noget, vi har udviklet i Danmark lidt uden for erhvervslivet, synes vi, men vi er jo i virkeligheden – burde i hvert fald være det – i stort omfang kommet til den erkendelse, at service og velfærd også er et erhvervsområde, endda et, der er i stor vækst.

Jeg vil ikke opregne og reklamere for de mange initiativer, der allerede er gennemført af regeringen inden for en lang række områder: forskningsområder, uddannelsesområder, investeringer i infrastruktur, støtte til engagement i udlandet, aftaler inden for landbrugs- og fiskerierhvervene, og jeg kan nævne mange flere initiativer, men det har jeg næsten ikke tid til med den taletid, der er til rådighed.

Derfor vil jeg vende mig til noget af det, som vi i Socialdemokratiet lægger mest vægt på ud over de mere analytiske elementer, som ligger i erhvervsredegørelsen, nemlig hvilke initiativer der er peget på i det fremtidige arbejde. Og jeg vil nævne dem i en rækkefølge, der ikke skal tages som en særlig prioritering – vi kommer rundt om en række store og små ting.

Det ene område, jeg vil nævne, er forbedring – i samarbejde med kommunerne – af den offentlige erhvervsservice. Det synspunkt er bygget på menings- og erfaringsudveksling mellem det offentlige og virksomhederne, og her er fremvist et ønske om større smidighed og højere effektivitet inden for den offentlige erhvervsservice, herunder også den erhvervs service, der ligger i kommunerne.

Jeg vil i den forbindelse føje til, at der selvfølgelig på en række områder også kunne være grund til, at erhvervslivet gør sig tanker om, hvordan man selv kan lave erhvervsservice for hinanden, eventuelt på kommerciel basis, måske til at begynde med i de forskellige erhvervs- og brancheorganisationer. Det er et område, hvor erhvervslivet selv kan bidrage med ideer og kreativitet, sådan at det bliver indrettet på den måde, som passer erhvervslivet bedst. Man kan i øvrigt se, at det er et område, der er i vældig udvikling i en række af de lande, hvor vi tit ser udviklingen gå lidt forud for os på erhvervsområdet, bl.a. USA; dér er den organiserede erhvervsservice på kommerciel basis i en rivende udvikling, så det er en opfordring til erhvervslivet om at søge med her, samtidig med at vi kan samarbejde om

[Pia Gjellerup]

den del, der er i det offentlige, sådan at vi her opnår en større effektivitet.

Et andet område, jeg vil nævne, er effektivitet i erhvervsfremmeordningerne, hvor jeg synes det er vigtigt at erhvervsredegørelsen giver det signal, at vi søger efter gennemsigthed, at vi ønsker løbende at drøfte mål og midler, og at regeringen vil være indstillet på at gennemføre ændringer, der giver virksomhederne de bedste muligheder inden for de rammer, der stilles op. Jeg synes, det er et meget vigtigt signal, at man vil være med til hele tiden at ændre erhvervsfremmeordningerne; de skal ikke stivne, de skal følge med tiden, og dér ligger der også en væsentlig invitation til erhvervslivet om en positiv medvirken.

I Socialdemokratiet synes vi, det er vigtigt, at man også giver et kraftigt signal om udnyttelse af den offentlige sektors størrelse i samarbejde med den private sektors fleksibilitet. Det er et område, hvor vi har set både den offentlige side og den private side være lidt famlende på nogle områder over for hinanden, være lidt forsigtige med hensyn til at udnytte hinandens ressourcer. Det er et område, hvor regeringen har givet et meget klart signal: Vi kan gøre tingene meget bedre på en række områder ved at samarbejde. Det synes jeg er et godt og rigtigt og stærkt signal.

Et fjerde område, jeg vil nævne, er spørgsmålet om kvalitet, hvor vi på serviceområdet har haft og har vanskeligheder med overhovedet at måle, hvad kvalitet er for noget. Der lægges op til, at man vil arbejde med at finde målemetoder, så vi kan fortælle hinanden, hvad kvalitet inden for serviceområdet er. Det synes jeg er et rigtigt signal, for derved kan vi i Danmark være med til at lægge linjen for, hvad kvalitet i service er.

Erhvervsredegørelsen lægger op til, at vi fokuserer på de styrkepositioner, der er i dansk erhvervsliv, og søger at fastholde de styrkepositioner, der er, og lade nye komme til. Det gælder bl.a. med hensyn til at højne uddannelsesniveaut, stille de relevante forskningsressourcer til rådighed, understøtte produktudvikling og bidrage med markedsføring især i udlandet.

Det samme gælder i henseende til investeringsfremme, hvor regeringen giver et tilsagn om at ville være en slags Kirsten Giftkniv mellem danske og relevante udenlandske virksomheder.

Afslutningsvis giver regeringen til kende – og det er noget, vi vil lægge meget vægt på i Socialdemokratiet – at der inviteres til en dialog med erhvervslivet. Jeg mener, det er rigtigt, at man ikke kun ser det som en venlig invitation, men også som en opfordring til at gå ind i et forpligtende samarbejde. Erhvervslivet har selvfølgelig en meget væsentlig rolle at spille i erhvervspolitikken, og dialoginvitationen er også en invitation til at være med til at gøre den rolle i samspil med det offentlige stadig bedre.

Et strålende eksempel her er ideen med dialog på miljø- og energiområdet, hvor erhvervslivet er inviteret til at drøfte, hvordan erhvervsdrift kan gennemføres i fremtiden med langt større hensyn til vores miljø og naturens ressourcer, hvordan grønne afgifter kan indrettes, og hvordan provenuet kan ledes tilbage. Svarene herpå er nødvendige, og dem skal erhvervslivet være med til at give, sådan at vi med de initiativer, der lægges op til, ikke alene kan sikre virksomheder, kan sikre arbejdspladser og eksport og samle noget at leve af, men at vi også sørger for at få noget at leve i.

Flemming Hansen (KF):

Den konservative gruppe kan fuldt ud bakke op bag en række af de indledende bemærkninger i ministerens erhvervspolitiske redegørelse. Vi er således enige med ministeren i, at arbejdsløsheden er den største udfordring for Danmark, og at arbejdsløsheden skal nedbringes ved etablering af en række varige, nye arbejdspladser. Vi forudsætter – og det gør ministeren formentlig også – at langt den overvejende del af disse nye arbejdspladser skal være i den private sektor.

Vi er også enige med ministeren i, at der er et enormt behov for fortsat at øge forskningen og udvikle arbejdskraften, så den bliver stadig mere veluddannet. Den konservative folketingsgruppe er enig med ministeren i, at en sund samfundsøkonomisk udvikling forudsætter, at vore virksomheder er konkurrencedygtige og i stand til at omstille sig i takt med udviklingen omkring os.

Vi er også enige i, at den største udfordring for dansk erhvervsliv og dets konkurrenceevne kommer fra Østeuropa og landene i ASEAN-området.

[Flemming Hansen]

Desværre er det ikke indtrykket, at regeringen altid formår at leve op til sine egne intentioner – især ikke, når det gælder konkurrenceevnen. Dansk erhvervsliv belastes således stadig af den på området konkurrenceforvridende CO₂-afgift, og det mindste man kunne forvente, når ministeren nu påtager sig at varetage erhvervslivets interesser, var, at CO₂-afgiften blev stillet i bero, indtil der kan etableres en fælles løsning i EU-regi. Danmark skal ikke være tossegod i forhold til vore udenlandske konkurrenter.

I relation dertil vil jeg gøre opmærksom på, at Folketinget på torsdag skal behandle eksempelvis et lovforslag om produktsikkerhed. Det bør derfor være et krav, at vi ikke også på dette område pålægger os selv solorestriktioner. Restriktionerne skal efter vores opfattelse gælde i alle EU-lande på én gang, og det er helt uacceptabelt, at eksempelvis lovforslaget om produktsikkerhed går ind på områder, som ligger ud over det direktivforslag, der danner grundlag for lovforslaget. Både på ejendomsområdet og på tjenesteydelsesområdet går Danmark videre end de lande, vi konkurrerer med, og det er ikke noget, der øger vores konkurrenceevne.

Ministeren peger i redegørelsen på serviceydelser som et område med stort potentiale. Vi er enige med ministeren i den betragtning. Jeg synes også, vi skal passe på ikke at gøre serviceydelser til et modebegreb i vore bestræbelser på at tale beskæftigelsen i vejret. Når der er en stigning i antallet af arbejdspladser i service-sektoren – og det er vi enige om at der er – hænger det ofte sammen med, at virksomhederne i dag udliciterer den slags opgaver og koncentrerer sig om det, de er gode til – jeg tror, det hedder back to basis – og derfor er det klart, at der opstår flere job i servicesektoren, men så altså færre et andet sted.

Når vi taler om serviceydelser, er det uforståeligt, at regeringen netop har startet debatten om serviceydelser med at indføre et utrolig bureaukratisk system i forbindelse med hjemmeserviceordningen. Vi mener, og det sagde vi også under første-, anden- og tredjebehandlingen, og vi bliver ved med at sige det, at hjemmeserviceordningen er fuldstændig urealistisk og uigennemtænkt. Ifølge en undersøgelse, der har været offentliggjort i Jyllands-Posten netop her i dagene efter nytår, vil det koste en

ganske almindelig familie mellem 105 og 185 kroner efter tilskud og efter skat at købe service i hjemmet. Det vil i praksis sige, at en kunde, der skal bruge ordningen, med beskattede penge skal tjene mellem 250 og 400 kroner. Det må være gået op også for regeringen, at det altså er en and, de har lavet dér. Det er meget morsomt, men det får ingen effekt, i hvert fald ikke på det sorte arbejde. Jeg tror bestemt, de fleste vil fortsætte med at betale de 50 kroner, jeg har hørt den slags arbejde koster i timen.

Den konservative folketingsgruppe skal således endnu en gang opfordre regeringen til at ændre tilskudsordningen til den fradragsordning, som vi har anbefalet adskillige gange, og som vi fremsætter beslutningsforslag om senere i denne uge.

Endelig skal jeg gøre ministeren opmærksom på, at en meget stor del af de hjemmeservicefirmaer, der opstår, måske nok opstår, fordi regeringen har lavet hjemmeserviceordningen, men de opstår også ved, at man giver iværksætterne 65.000 kr. i 3 år for at komme i gang med disse hjemmeservicefirmaer. Det viser nogle af de dobbeltproblemer, vi står i, når vi yder service til det ene og service til det andet og service til det tredje. Risikoen for, at det ikke virker efter hensigten, er overordentlig stor.

I øvrigt har ministeren et afsnit om personbeskatningen. I den forbindelse må jeg sige, at det efter min bedste overbevisning er svært at finde noget at råbe hurra for, når det gælder personbeskatningen.

Ministeren taler om, at der vil ske fremskridt. Jeg ville da gerne vide, hvad det er for nogle fremskridt, for reelt er skattereformen jo kosmetik: Man giver med den ene hånd, og så tager man lidt mere med den anden. Jeg tror ikke, at den nuværende regering nogen sinde vil evne og have vilje til at nedsætte skattetryk- ket.

Regeringen omtaler i redegørelsen den gennemførte kontantlånearbejdning med fradrag for kurstab, og den er vi selvfølgelig enige i. Det er et konservativt forslag, regeringen her har ført ud i livet, og det siger vi tak for.

Endvidere er der et ganske betydeligt afsnit om arbejdsmarkedet, hvor det er svært at få øje på de strukturpolitiske fremskridt, som ministeren åbenbart mener findes på dette område.

[Flemming Hansen]

Jeg vil gerne spørge, hvad det er, der er sket, ud over at man har indført nogle meget vidtgående orlovsreformer – delvis uden genbesættelseskrav.

Jeg tror, det betyder en reform, som lægger en bombe – en kanonstor bombe – både under de offentlige udgifter og under arbejdsmarkedet. Den vil medvirke til at øge det paradoksproblem, vi uundgåeligt vil få med orlovsordningen, og vi vil få det meget stærkt.

Der er i dag i pressen nogle meget interessante udtalelser fra en møbelmaskinfabrikant – Hundevad Møbelfabrik hedder fabrikken. Han søger 10 maskinsnedkere. Der er ingen at få i Ringkøbing Amt. Der er nogle i Århus Amt. Han har med meget god hjælp fra arbejdsformidlingen i Ringkøbing Amt skrevet til 75 møbelsnedkere i Århus Amt, om ikke de kunne tænke sig at få job på Hundevad Møbelfabrik. Han har fået ét svar, men ingen i beskæftigelse, og han har nu opgivet sit projekt. Det er den slags paradoksproblemer, som orlovsordningen meget hurtigt vil medvirke til at vi kommer ind i, som vi også sagde, da regeringen gennemførte den.

Hvad angår de væsentlige erhvervspolitiske initiativer, regeringen ifølge ministeren har taget, hæfter jeg mig ved, at man med skattereformen specielt på erhvervsområdet har indført en række straffeforanstaltninger mod virksomhederne, og det ved regeringen godt. Det drejer sig om avancebeskatning af aktier, avancebeskatning af fast ejendom, goodwill, kørsel i firmabiler, som det er uforståeligt at CD kan lægge navn til. Det er deciderede straffeforanstaltninger over for erhvervslivet, som vi beklager i allerhøjeste grad.

Ministeren fokuserer meget på offentlige serviceydelser og på erhvervsstøtteordninger i sin redegørelse. Jeg noterer mig med glæde, at ministeren også mener, disse ordninger skal anvendes effektivt. Disse betragtninger er vi selvfølgelig enige i, men det forekommer os, at vi begynder at nærme os en kaotisk situation, når vi i dag har over 100 erhvervsfremmetilskudsordninger, og jeg synes, det må være en af regeringens allerførneste opgaver at få antallet af disse ordninger ned på 10 eller 15. Når selv de store erhvervsorganisationer med masser af ansatte kommer til os og siger: Vi må lave uddannelse for vores medlemmer, bare for at de kan finde ud af at søge, så er vi altså

kommet for langt ud i tilskud og i bureaukrati, og det beklager jeg meget.

Den tidligere regering har også været med til det – det er jeg enig i – men det går altså videre nu med meget stor fart og bliver mere og mere uoverskueligt. Derfor synes jeg, det er en kolossalt vigtig opgave netop for en samordningsminister at samordne disse ting, så vi finder nogle fornuftige løsninger. Vi skal gerne medvirke til, at det kan lade sig gøre.

Jeg kan se, at min taletid er udløbet, så jeg når som sædvanlig ikke at sige halvdelen af det, jeg ville have sagt, men der skal nok komme mange korte bemærkninger.

Jeg vil til slut gerne gøre opmærksom på et problem, som vi i den konservative gruppe anser for det største problem, der truer dansk erhvervsliv i øjeblikket, og hvor regeringen ikke kan være klar over, hvad det er, den har vedtaget med skattereformen – den kan umuligt være klar over det – og det er generationsskifteproblematikken.

I dag er det ikke muligt for mindre og mellemstore virksomheder at skifte fra én generation til en anden. Det kan koste omkring 70 pct. af likviditet og egenkapital at gennemføre det, og jeg er overbevist om – jeg har ikke så negativ tiltro til regeringen, at jeg kan tro andet – at det må være en fejl, og jeg vil bede regeringen om at tage disse problemer særdeles alvorligt.

Det er jo ikke noget, man hører om samme dag, man vedtager sin skattereform. Det går jo langsomt op for folk, men hver eneste dag er der nye eksempler i pressen på, hvilken kaotisk tilstand det giver, når generationsskifteproblematikken er, som regeringen har lagt op til. Det må vi sammen kunne løse. Det kan ikke være regeringens ønske, at der kun skal være få store danske virksomheder i Danmark og resten skal være virksomheder, der får offentligt tilskud. Jeg nægter at tro, at det kan være regeringens mening.

Endelig skal jeg sige, at vi i den konservative folketingsgruppe meget gerne ser en dialog med regeringen på en række af de punkter, jeg har været inde på. Vi har ikke haft mulighed for det hidtil. Vi har i Folketingets Erhvervsudvalg haft nogle gode meningsudvekslinger med medlemmer af regeringspartierne, men ikke med regeringen, og det beklager vi meget.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Jeg kan forstå, at det er en skuffende melding, jeg vil komme med til hr. Flemming Hansen, nemlig at den danske konkurrenceevne faktisk har det overordentlig godt. Den har fået det bedre i løbet af 1993, og det ser ud til, at den vil få det fortsat bedre i 1994. Et særskilt bidrag ved siden af det, man kalder den klassiske konkurrenceevne, er hele spørgsmålet om energiområdet, hvor man med alle indregninger af energiafgifter i forhold til erhvervslivet faktisk står i en utrolig gunstig situation.

Så jeg må bedrøve hr. Flemming Hansen med – sådan tror jeg det må formuleres, når det er rettet til den seneste ordførertale – at det faktisk går godt. Vi er mange andre, der glæder os over det, og det vil jeg fortsat gøre.

Dernæst vil jeg stille et enkelt spørgsmål. Nu kan jeg forstå, at vi på De Konservatives og sikkert også Venstres foranledning får debatten om en fradragsordning i stedet for tilskudsordning på hjemmeserviceområdet. Jeg vil bare spørge, om timelønnen ikke er den samme, uanset hvilken ordning man taler om. Hvis svaret er ja, kan vi jo vende tilbage til, hvad det vil koste i forhold til en fradragsordning, og hvilken fornøjelse den enkelte forbruger vil få af det, nemlig – og det kan jeg godt tage forskud på at sige – at det vil være mindre ved et skattefradrag pr. time end det, der lægges op til i ordningen.

Dernæst siger hr. Flemming Hansen, at han simpelt hen ikke tror, denne regering har nogen evne til at nedsætte skattetrykket. I den forbindelse vil jeg bare varsle det spørgsmål til hr. Flemming Hansen om et års tid: Hvad vil hr. Flemming Hansen sige, når det alligevel lykkes? Jeg synes, det altid er godt at tænke over, når man kommer med sådan en relativt håndfast udtalelse, hvad der dog sker, når ens håndfaste udtalelse bliver gjort til skamme, for det gør den.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Jeg vil næppe være i stand til på to minutter at besvare alle fru Pia Gjellerups spørgsmål, så nogle af dem skal jeg komme tilbage til. Spørgsmålet om fradrag i forbindelse med hjemmeservice skal jeg eksempelvis gemme, til

vi har debatten på fredag, for jeg kan ikke nå det her. Kommer det op senere, skal jeg gerne komme tilbage med korte bemærkninger om det.

Fru Pia Gjellerup siger, at konkurrenceevnen er forbedret. Det er vi enige i. Det var den på vej til med den forrige regerings initiativ. Det ved enhver. Og jeg kan sige til fru Pia Gjellerup, at vi glæder os umådelig over det.

Vi har også en klar fornemmelse af, at forbruget er på vej opad, og det er vi også overordentlig godt tilfreds med.

Der er ikke noget, der glæder den konservative folketingsgruppe mere, end at det går virksomhederne i dette land godt. Enhver anden tankegang ville dog være næsten pervers. Naturligvis er det noget, der glæder os umådelig meget.

Det, vi er så forfærdelig bange for – og man har jo lov til som politiker at sige, at vi skal diskutere fremtiden – er, at regeringen med det ene udspil efter det andet, der satser på offentlige initiativer, offentlige udgifter, hvor det offentlige skal lave det hele og det offentlige skal blande sig i virksomhedernes drift, er i gang med at ødelægge opsvinget, allerede inden det slår igennem. Fru Pia Gjellerup må kunne fatte, at det er det, vi er bange for.

Vi er enige om, at vi er meget stærkt på vej nu – det er jo ikke så svært, når man på en række områder fører den forrige regerings politik videre – men når man så vil bruge offentlige midler i næsten ubegrænset mængde, er vi bange for, at vi om et halvt, et helt eller to år bringer landet ud i en ny situation, som forhindrer, at opsvinget kan få lov til rigtig at udvikle sig. Det håber vi virkelig det vil gøre, for det synes vi hele Danmark, hele erhvervslivet og ikke mindst de mennesker, der er beskæftiget i erhvervslivet, fortjener.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Fru Pia Gjellerup stillede et par spørgsmål, og i den forbindelse vil jeg understrege, at vi grundlæggende er imod tilskudsordningen, fordi den kræver så megen administration, som hr. Flemming Hansen var inde på til sidst.

I øvrigt står man heroppe og efterlyser, at det offentlige skal have en dialog med erhvervslivet. Jamen hvorfor i alverden skal det dog det? Kan det ikke bare lade erhvervslivet

[Kai Dige Bach]

være? Det er da ikke noget at efterlyse; vi skal da ikke opbygge et offentligt system til at have dialog med erhvervslivet. Hvis erhvervslivet har nogle problemer, må det komme til det offentlige, og så må man se, om man kan afhjælpe dem.

Hvad angår fradrag, mener jeg ganske simpelt, at vi må gå så langt, at man kan fradrage arbejds løn i sin private indtægt, på nøjagtig samme måde som en virksomhed kan fradrage den arbejds løn, den betaler.

Der findes ikke ret mange andre muligheder for, at folk selv kan få lov at vælge de personer, de vil have til at hjælpe sig. Det har jo også noget at gøre med, hvem man vil lukke ind i sit hjem, og hvem man har tillid til – måske endda i Norge og Sverige nogle mennesker, man kender i forvejen, hvad ved jeg om det?

Men når fru Pia Gjellerup spørger, hvad vi vil sige, når denne fuldstændig vanvittige bureaukratiske model nu lykkes alligevel, så vil jeg gerne sige: På hvilket tidspunkt vil man indrømme, at denne model, som vi ikke tror på, ikke er lykkedes? Hvor få skal der være, eller hvor lidt arbejde skal der være, for at den ikke er lykkedes? Hvis vi ikke ved det, bliver det jo meget svært for os at sige, om den er lykkedes eller ej.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg vil allerførst sige, at jeg tror, at det i regeringskredse har vakt megen forståelse, at hr. Flemming Hansen rakte hånden frem og talte om dialog og talte om, at der er mange ting, man kan arbejde sammen om. Jeg er sikker på, at den hånd vil blive modtaget, for det var velment, derom er der slet ikke nogen tvivl.

Når man nu diskuterer erhvervslivets konkurrenceevne, og om det nu var den forrige regering eller den nuværende regering, så vil jeg gerne minde om én ting, som jeg selv ofte fremførte, da jeg var med i en tidligere regering: Skal vi ikke alle sammen sende en venlig hilsen til LO? Skal vi ikke nøgternt erkende, at hvis man ikke i LO havde nogle folk, der havde mod til at sige til deres medlemmer: Nu gælder det altså ikke om at få lønnen i vejret, nu gælder det om konkurrenceevnen, nu gælder det om arbejdspladser, så kunne hverken den forrige regering eller den nuværende regering overhovedet føre en økonomisk politik, hvorved konkurrenceevnen forbedredes.

Derfor vil jeg advare imod, at man omgås med tanker om noget, som man på forhånd ved vil slå bunden væk under LO-ledelsens synspunkter. Hvis man gør LO-ledelsens synspunkter upopulære blandt de menige medlemmer, er det slut med den løntilbageholdenhed, som – lad os erkende det – er hele grundlaget for, at vi i Danmark har en bedre konkurrenceevne. Inden man begynder at strides om, hvem der har æren, så lad os lige sende en venlig hilsen til LO, for det er dem, man i første række skylder at sige tak for, at man har haft mod til at føre en politik, som er anderledes end den, LO har ført før i tiden.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Det er ikke overraskende ikke til hr. Erhard Jakobsen, at jeg har en bemærkning; efter reglerne skal det jo også være til den foregående ordfører, hr. Flemming Hansen, og i den forbindelse også til hans partifælle hr. Kai Dige Bach. I forhold til konkurrenceevnen i 1993 i relation til skattereformen må jeg sige, at hr. Flemming Hansen kunne have god grund til at se på, hvad erhvervslivet har ønsket sig i mange år i forbindelse med at få en bedre konkurrencesituation. Det har haft som nr. 1 og 2 og 3 og 4 og 5 på ønskesedlen at få nedsat lønbeskatningen. Det er det, der er gennemført – ganske vist imod De Konservatives stemmer – og det må vi altså have lov til at indregne, når vi ser på skattereformens isolerede påvirkning af erhvervenes konkurrenceevne. Dér får de faktisk oven i købet et positivt bidrag.

Så er jeg glad for, at hr. Flemming Hansen følte sig foranlediget til i anden omgang at understrege, at der sandelig var mange ting, Det Konservative Folkeparti glædede sig over; det var nemlig lidt svært at høre i det første indlæg bortset fra slutningen. Jeg vil gerne give tilsagn om, at vi også fra Socialdemokratiets side vil være meget indstillet på, at der – lige så vel som vi synes, der skal være en dialog mellem det politiske niveau og erhvervslivet – også på det politiske niveau skal være en dialog. Og dér må jeg så sige til hr. Kai Dige Bach, at det ikke nødvendigvis alene er en dialog mellem det offentlige og det private erhvervsliv, men en dialog mellem det forum, vi er i her, regeringen, og det erhvervsliv, som skal leve under de vilkår, som vi vedtager herinde.

[Pia Gjellerup]

Jeg er glad for, at hr. Flemming Hansen dog glæder sig over noget, men jeg er ked af, at han er så bange for så meget.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Det er vanskeligt at sidde stille og høre alle disse ord blive sagt af fru Pia Gjellerup, for her er der jo ikke tale om, i fru Pia Gjellerups indledning var der heller ikke tale om blot, at der skulle være en dialog, det er jo noget så nydeligt, at man kan snakke sammen og måske finde frem til nogle fælles løsninger på et eller andet – næ, fru Pia Gjellerup sagde det helt klart og tydeligt, at man skulle have et forpligtende samarbejde mellem det offentlige og private erhvervsliv. Et forpligtende samarbejde lægger op til meget, meget mere end blot en dialog, fru Pia Gjellerup, og jeg er bange for, at Socialdemokratiet mener det, når de har ladet fru Pia Gjellerup sige ordene et forpligtende samarbejde, hvilket jeg selvfølgelig også vil komme ind på i mit indlæg siden hen.

Så vil jeg gerne takke hr. Erhard Jakobsen for den klare måde, det blev sagt på, at vi kan takke LO for hele forbedringen i erhvervsudviklingen og for konkurrenceevneforbedringen. Altså har hverken den tidligere regering eller den nuværende regering noget som helst at være særlig stolte af, men fordi LO og andre organisationer har været løntilbageholdende, har dansk erhvervsliv haft en lille chance for at klare sig bare nogenlunde.

Men det er sandelig da ikke det, vi skal diskutere i dag; er det ikke, hvordan vi giver dem chancen for, at det bliver bedre? Det håber jeg, og jeg glæder mig til, at vi går ind på, hvordan vi kan gøre noget for erhvervslivet, således at det bliver frit stillet til selv at tage initiativ, så det ikke er regeringen eller fru Pia Gjellerup, der skal bestemme, hvad erhvervslivet skal gøre.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Det er altid dejligt, når hr. Erhard Jakobsen tager ordet her i folketingsalen, for så kommer der saglige bemærkninger på bordet, og det er jo ingen ulykke i det politiske arbejde.

Hr. Erhard Jakobsen nævner LO som årsagen til, at det mindre lønpres skulle være til

stede. Jeg synes, man må sige, at både LO og DA opfører sig overordentlig fornuftigt for øjeblikket. Men man kan jo også sige, at de to organisationer også baserer sig på udbud og efterspørgsel, og det ville jo eksempelvis være temmelig ejendommeligt at forhøje timelønnen med 30 kr. i timen i øjeblikket; det ville ikke ligefrem give bedre beskæftigelse. Men derfor er jeg alligevel enig i indlægget.

Men når hr. Erhard Jakobsen nu tager ordet – han har jo altid udvist så stor indsigt i samfundsforhold og erhvervsforhold – ville jeg frygtelig gerne have, om hr. Erhard Jakobsen også ville kommentere mine bemærkninger om generationsskifteproblematikken. For dér er vi altså inde i et – tror jeg desværre, jeg må sige – langt større problem, end regeringen forestiller sig. Det er et fantastisk stort problem, hvis op til 70 pct. af en virksomheds formuegrundlag forsvinder ved et generationsskifte. Så er lovgivningen forkert, og det synes jeg at regeringen skulle anerkende; vi skal gerne hjælpe den med at lave den bedre.

Når fru Pia Gjellerup siger, at jeg pludselig er blevet positiv, så er det ikke rigtigt, men ministerens tale var, tror jeg, på 10 sider, og jeg skal holde mit indlæg her på 10 minutter, dvs. ca. 4 sider. Jeg prøvede at sige det, jeg syntes var væsentligst, på de 10 minutter, men jeg skal sige, at jeg af mange grunde glæder mig kolossalt over, at det private forbrug er meget stærkt stigende, og jeg glæder mig over, at vores konkurrenceevne er øget og dermed, at vi sammen kan glæde os over, at den politik, der er ført af den forrige regering og den nuværende regering, på et vist område har været fælles.

Den fg. formand (Helge Sander):

Så er vi nået til den sidste indtegnede taler i denne serie af korte bemærkninger, Hr. Kai Dige Bach.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Jeg stillede jo et spørgsmål til fru Pia Gjellerup før, og jeg synes det er meget vigtigt at få tegnet debatten om hjemmeserviceordningen skarpt op. Jeg vil gerne gå så langt – for at holde mig i hr. Flemming Hansens fodspor – at man godt med lidt god vilje kan sige, at det har været en positiv måde at forsøge at tackle det på, men vi tror ikke på det, og derfor er det jo så interessant, hvad der kommer ud af det.

[Kai Dige Bach]

Det er jo frygtelig interessant, når man laver en af de største reklamekampagner, der er set i nyere tid, med gentagen tv-reklame, brochurer, helsides avisannoncer og alt muligt andet, hvad det så er for et resultat, man på god forretningsmæssig vis regner med, at der skal komme ud af det. Hvor mange beskæftigede vil man ofre hvor mange reklamekroner på? Jeg synes, det er overordentlig interessant at få konstateret, hvornår denne forretningsmæssigt udseende kampagne er en fiasko eller en succes.

Den fg. formand (Helge Sander):

Der er bevilget endnu en kort bemærkning til fru Pia Gjellerup.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Jeg skal love formanden, at den bliver ultra-kort, men da der blev stillet et næsten direkte spørgsmål, så syntes jeg, at jeg ville svare.

Jeg er også glad for, at vi får en længere debat om fradragsordninger, for det, jeg kan høre på hr. Kai Dige Bachs udsagn, er, at den ene ordning giver administration, mens skattefradrag, som er en anden ordning, ingen administration giver. Det er forholdsvis betænkeligt, for det er vel de samme bilag, der skal optræde i den ene og den anden ordning.

Det er jo noget, vi får lejlighed til at diskutere, når Venstre og Konservative fremsætter deres forslag; så kan vi også få eksemplerne på bordet, og så kan vi få en uforpligtende dialog her i salen – i modsætning til den, som jeg synes der skal være mellem det politiske niveau og erhvervslivet, nemlig at vi ikke bare står og fortæller hinanden, hvad vi hver især mener, men at vi prøver at få noget ud af det. Det kan jo være, vi kan få det med en fradragsdebat, det er set før, men lad os nu få kendsgerningerne på bordet til debatten.

Den fg. formand (Helge Sander):

Så skal hr. Kai Dige Bach også have lov at svare, og så er det slut.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Jeg kan kun sige, at den debat, hvor vi får både moms og fradrag og virksomhedernes ad-

ministration og chefer og fagforeninger og alt muligt andet ind i billedet, kommer vi jo til at tage i løbet af ugen, når vi får vores forslag til behandling.

Men jeg føler stadig væk ikke, at jeg har fået det mindste gran af svar på, hvilket mål der er for denne hjemmeservicekampagne, og hvornår den er en fiasko eller en succes. Hvor mange skal der komme i arbejde? Hvad har man regnet med for at investere de millionbeløb, der er sat ind på den sag?

Pia Larsen (V):

Regeringens erhvervspolitiske redegørelse bærer som så meget andet, der kommer fra regeringens hånd, præg af, at det er vidt forskellige politiske holdninger, der skal tilgodeses. Og dog ender det også i dette tilfælde med, at resultatet får et stærkt socialistisk præg. Ifølge regeringen er arbejdspladser i den offentlige sektor bedre end arbejdspladser i den private sektor, og det er tydeligt nok vigtigere at skabe nye arbejdspladser end at bevare de eksisterende.

Det kan ikke have været nogen let opgave for samordningsministeren at få strikket denne erhvervspolitiske redegørelse sammen. Ministeren har, til trods for at regeringens realpolitik viser det modsatte, skullet demonstrere, at hun så udmærket forstår erhvervslivets problemer; og hvad der skal til – og især hvad der ikke skal til – for at løse disse problemer.

Ministeren taler om at sikre erhvervslivet gode arbejdsvilkår og den konkurrenceevne, der er så vigtig, om vigtigheden af at understøtte en positiv udvikling i erhvervslivets investeringer og beskæftigelse, om behovet for at styrke tilførslen af egenkapital til små og mellemstore virksomheder, om de administrative byrder, der belaster specielt mindre virksomheder, og sidst, men ikke mindst, om den nødvendige dialog med erhvervslivet, når erhvervspolitikken skal fastlægges.

For at tage det sidste først – dialogen med erhvervslivet – så kan en dialog jo opfattes på forskellige måder. Jeg ved i hvert fald, at erhvervslivet og erhvervslivets organisationer på ingen måde følte, at der var tale om en konstruktiv dialog med regeringen, da skattereformen og arbejdsmarkeds- og orlovsreformen blev gennemført i huj og hast sidste år.

[Pia Larsen]

Aviserne var fyldt med berettigede beklagelser fra diverse virksomhedsledere, som havde forsøgt at få regeringen i tale, før det gik helt galt. I Folketingets Erhvervsudvalg så vi også, at adskillige deputationer mødte op med det naive håb, at hvis de blot kunne få lejlighed til ansigt til ansigt at forklare politikerne sagens rette sammenhæng, så ville det gøre skattereformen lidt mere spiselig. Men nej, forsøget på dialog fra erhvervslivets side var spildte Guds ord på Balle Lars. Årsagen var helt klart, at når først de fire regeringspartier med megen møje og besvær var blevet enige om noget, så var der ikke plads til justeringer, som ville få hele kort-huset til at falde sammen. Derfor virker det da også temmelig hyklerisk og malplaceret, at ministeren så at sige praler af regeringens dialog med erhvervslivet.

I øvrigt sætter Venstre et stort spørgsmålstegn ved, om det er udviklingskontrakter, udviklingsselskaber, fælles offentlige-private selskaber, en dansk CO₂-afgift og de erhvervsbelastende elementer i skattereformen, der står øverst på erhvervslivets ønskeseddel, når regeringen inviterer til dialog. Jeg vil bede ministeren helt konkret svare på, hvad det er erhvervslivet beder om, når ministeren møder repræsentanter derfra. Det ville være interessant at høre, om regeringen mon skulle få nogle helt andre meldinger end dem, Venstre præsenteres for.

Jeg vil også bede ministeren svare på, om ministeren mener, at regeringen f.eks. gennem den skærpede goodwill- og aktieavancebeskatning og de nye regler om ret til ubetinget orlov er med til at sikre erhvervslivet gode arbejdsvilkår. Mener ministeren, at dansk erhvervslivs konkurrenceevne forbedres ved en ren dansk CO₂-afgift og en bruttoskat?

Og for det fjerde: Er det rigtigt opfattet, at regeringen erkender, at de administrative byrder specielt på de mindre virksomheder nu er så voldsomme, at man er nødt til at oprette private servicebureauer for at aflaste disse virksomheder? Er regeringen slet ikke interesseret i at foretage en afbureaukratisering og en forenkling i de offentlige myndigheders krav til administrativ arbejdsindsats fra erhvervslivets side? Regeringen vil altså hellere gå over åen efter vand og camouflere sin manglende vilje til at få løst problemet ved at tale om arbejdsdeling og væsentlige/uvæsentlige opgaver i virksomhederne.

Desuden kan jeg ikke lade være med at gøre en bemærkning om det roderi rent ud sagt, som regeringen har skabt ved, at virksomhederne ikke ved, hvilket ministerium de skal henvende sig til, når de f.eks. er i gang med eksportinitiativer. Det kan regeringen simpelt hen ikke være bekendt.

Nu skal Venstres indlæg i denne debat selvfølgelig ikke udelukkende bestå af spørgsmål til erhvervsamordningsministeren; selv om jeg beder om at få dem besvaret, har jeg ingen illusioner om, at hverken mine spørgsmål eller ministerens svar vil føre til særlige kursændringer i den socialistisk dominerede regerings politik.

Venstre går ind for gode rammevilkår for erhvervslivet som helhed. Vi er generelt imod støtteordninger til udvalgte dele af erhvervslivet; det er efter Venstres opfattelse ikke Folketingets opgave at udpege vindere og være med til at skabe konkurrenceforvridning virksomhederne imellem. I Venstre mener vi, at beskæftigelsesproblemerne skal løses ved at skabe nye, ægte arbejdspladser i den private sektor. Ifølge regeringens egne tal vokser antallet af offentligt ansatte med 27.000 i år, og i den private sektor falder beskæftigelsen med 26.000. Her er klart tale om en ideologisk drejning, som Venstre er imod.

Folketingets opgave i forbindelse med at give de private virksomheder mulighed for at skabe nye arbejdspladser er at sikre stabile økonomiske rammer, lave omkostninger, nulvækst – eller endnu bedre en reduktion i de offentlige udgifter – og måske som det væsentligste af alt en forudsigelighed i lovgivningen, som gør, at virksomhederne kan disponere langsigtet.

Venstre ønsker at fjerne den rent danske CO₂-afgift for så til gengæld at arbejde på en fælles EU-CO₂-afgift. Vi ønsker at fjerne de mange erhvervsbelastende elementer i skattereformen, f.eks. goodwill-, ejendoms- og aktieavancebeskatningen. Vi ønsker en konjunkturudligningsordning, som duer til noget, således at det for fremtiden bliver virksomhederne selv, der skal konjunkturudjævne, og ikke staten. Venstre ønsker at forbedre regeringens svar på 1990'ernes erhvervspolitik, nemlig hjemmeserviceordningen, således at vi indfører fradrag i stedet for tilskud. Det gælder også for reparations- og vedligeholdelsesarbejder.

[Pia Larsen]

Vi ønsker ikke, at arbejdsgiverne skal fratages retten til at lede og fordele arbejdet, fordi regeringen har indført en ubetinget ret til orlov.

Venstre ønsker kort sagt at få erhvervspolitikken på ret kurs igen. Vi bruger 6 mia. kr. om året til erhvervsfremme. Målet må være at lade en meget stor procentdel af dette beløb forblive i virksomhederne i stedet for først at opkræve pengene som skatter og afgifter og derefter føre dem tilbage til erhvervslivet, som det så smukt hedder i den erhvervspolitiske redegørelse.

Gennem disse og andre konkrete tiltag vil Venstre forbedre de private virksomheders vilkår og dermed lade virksomhederne selv styre udviklingen. I Venstre tror vi på det selvstændige initiativ, og vi tror på, at hvis vi giver virksomhederne nogle gode rammevilkår at arbejde under uden for megen statsindblanding, så kan de godt selv.

(Kort bemærkning).

Merethe Due Jensen (KRF):

Jeg hørte, at Venstre stillede et spørgsmål til ministeren. Jeg har også et spørgsmål til Venstre og så at sige også et svar til De Konservative. Den kritik, som både Venstre og De Konservative lægger for dagen, når det drejer sig om hjemmeservice, fortjener en belysning.

Hånden på hjertet: Hvornår har Venstre og De Konservative sidst fået gennemført en lovgivning, hvorefter deres kernevælgere, de velbærgede, kan få hushjælp til samme timebetaling, som de tidligere har fået den sort? V og K burde være lykkelige for, at denne regering har lettet samvittigheden for en masse af deres vælgere.

Det er naturligt mit håb, at vælgerne på valgdagen vil indse, hvem der er i stand til at opnå brugbare resultater, og hvem der kun er i stand til at fremture med kritik.

(Kort bemærkning).

Pia Larsen (V):

Mit svar til fru Merethe Due Jensen er sådan set meget enkelt: Det handler om, om man har en flertalsregering eller ej. Det fremgår jo helt tydeligt.

Venstre har i mange år haft på vores politiske program, at vi vil have indført fradrag for det, vi dengang kaldte hushjælp. Nu hedder

det hjemmeservice; vi skal ikke skændes om ordene, det er ordkløveri, om det kaldes hushjælp eller hjemmeservice. Vi vil stadig væk have et fradrag, og det har vi villet have i mange år. At vi så ikke har kunnet gennemføre det på grund af manglende flertal, er noget andet, og det beklager jeg dybt.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Fru Merethe Due Jensen spørger om noget med de velbærgedes hushjælp, og det er en ting, en virkelig skævhed i diskussionen, som jeg meget gerne vil ud med, for her er vi nemlig inde på arbejdsdeling på en helt anden måde end ved orlovsordningerne. Sandheden er jo, at mange ganske almindelige familier med op til flere børn starter tidligt om morgenen, myldrer hen i børnehaven, skiftes til morgen og aften at hente og bringe, og så skal de altså også hjem og ordne huset eller lejligheden og børnepasning og vask og alt det dér.

Jeg kan ikke forstå, at vi har en så stærk opdeling af samfundet i aktive og passive. F.eks. har jeg to-tre job og kunne få alle dem, jeg overhovedet ville have og kunne overkomme, hvis der var flere timer i døgnet; hvorfor i alverden skulle jeg ikke kunne have nogen, der kunne overtage nogle af tingene, også så mange som muligt af de mere kvalificerede job, men i hvert fald dem, som jeg har meget svært ved at nå.

Det har efter min mening ikke så meget med velbærgethed at gøre, som det har med hjælp på det aktivitetsniveau, man er i. Det drejer sig om, at nogle mennesker arbejder døgnet rundt altid, og andre kan ikke få noget at lave, og det, der ligger i det, er ikke andet end et ønske om, at de, der nu ikke har noget at lave, må komme ud og hjælpe dem, der har noget, dem, som nu har de evner og den viden, der skal til at få så meget at lave, som de har.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Det var ikke min mening at blande mig i debatten om hjemmeservice, for den får vi i Folketinget i løbet af 14 dage eller 3 uger, og jeg synes måske nok, at vi skal passe på, at så vigtig en redegørelse som denne ikke drukner i det.

[Flemming Hansen]

Men fru Merethe Due Jensen var også til stede i folketingsalen, da vi diskuterede hjemmeserviceordningen, og jeg mener, at ikke engang industriministeren sagde, at den var lavet for de velbjærgede. De velbjærgede interesserer sig ikke for, om de får 50-60 kr. i tilskud, det tror jeg ærlig talt ikke. Det, ministeren sagde dengang, var, at hjemmeserviceordningen var for ganske almindelige mennesker, typisk f.eks. skolelærerægtepar, pensionister osv. Det er dem, den er beregnet for, men de skal altså alligevel op og betale noget, der hedder 110-160 kr. i timen efter tilskud; og det tror jeg ikke de gør, så tror jeg, at de tager det sorte arbejde, som de kan få masser til at gøre. Det er det, vi peger på, og den diskussion vil jeg meget gerne have at vi tager, når ordningen kommer til debat her i folketingsalen. Jeg skal være meget, meget velforberedt til at møde fru Merethe Due Jensens indlæg.

Rahbæk Møller (SF):

Jeg forstår på den forløbne del af debatten, at finansieringen af hjemmeservice i de fleste ordføreres øjne er blevet det vigtigste erhvervspolitiske emne.

Jeg skal i øvrigt sige om selve redegørelsen, at den er både opløftende og skuffende. Den er opløftende på grund af dens mange virkelig gode analyser, og fordi den åbent tør tale om en erhvervs politik, der tager udgangspunkt i eksisterende og mulige styrkeområder, og som inddrager kompetence i den offentlige sektor i erhvervs politikken. Sammen med de analyser af en række ressourceområder, som Erhvervsfremmerådet har ladet udarbejde, har vi nu et virkelig godt grundlag for at udforme en fremadrettet erhvervs politik.

Til gengæld er redegørelsen skuffende, når det kommer til de konkrete initiativer; her er der ikke mange godter at hente. Det er blevet illustreret i erhvervs redegørelsen, at det ikke var en god idé at dele erhvervs politikken op på to ministerier: ét til at tænke tanker og ét til at udføre dem. Den konstruktion kommer der sjældent noget godt ud af. Jeg kan heller ikke komme i tanker om en eneste erhvervs virksomhed, der har fundet på at dele sin virksomhed op på den måde; det tror jeg der er gode grunde til.

Lad mig tage et eksempel på et af de ressourceområder, som redegørelsen på linje med

andre analyser nævner: miljø-/energiområdet. Det beskrives som et potentielt stærkt forretningsområde, og der fremhæves forudsætningerne for at udnytte mulighederne for en kvalitetsbevidst efterspørgsel og en øget kommerciel anvendelse af den omfattende danske viden, der i øjeblikket overvejende ligger i offentligt regi. Det er alt sammen godt og rigtigt, men derfor er det ekstra skuffende, at der overhovedet ikke er nogen konkrete forslag til handling.

Angiveligt er en bæredygtig udvikling en af regeringens målsætninger, og et af midlerne hertil er netop at udnytte de erhvervs muligheder, der ligger i miljøforbedringer og bedre udnyttelse af energien; men så er det på høje tid at komme i gang med at gøre det. Som det fremgår af redegørelsen, er området netop kun et potentielt stærkt område for Danmark. Mange andre lande har set mulighederne, og vi er ikke så langt foran på miljøområdet, som vi bilder os selv ind. Benzinpriserne er et tydeligt eksempel på, at vi er ved at komme bagud. Vi risikerer helt at miste mulighederne, hvis vi ikke handler.

Redegørelsen lægger selv vægt på, at vi er i konkurrence med lavtlønslande, og at vi derfor vil miste mange arbejdspladser til dem. Dette understreger endnu en gang betydningen af at handle hurtigt.

Hvad angår beskæftigelsen, er redegørelsen befriende ærlig, når det klart slås fast, at en udnyttelse af de erhvervs politiske ressourceområder er nødvendig af hensyn til eksport og indtjening, men at industrien ikke kommer til at løse beskæftigelsesproblemet. Til gengæld rummer redegørelsen ikke mange bud på, hvad vi så gør. En nedsættelse af arbejdstiden afvises med ganske få ord og uden mange begrundelser. Orlovsordninger og en udvidelse af servicesektoren nævnes som midler, der skal løse problemet, men som middel til at få en større servicesektor nævnes i det væsentlige kun den allerede meget omtalte hjemmeservice.

I SF anser vi orlovsordninger som et vigtigt middel til at nedsætte arbejdsløsheden. På kort sigt kan vi ikke gøre ret meget andet ved arbejdsløsheden end en bedre fordeling af arbejdet, og heri er orlovsordninger et vigtigt led, men at orlovsordningerne og hjemmeservicen alene kan fjerne arbejdsløsheden, når nu industrien ikke kan, det er der ikke ret mange der

[Rahbæk Møller]

tror på. Jeg tør godt sige, at det tror redegørelsens forfattere heller ikke på.

Her er vi ved den anden af skavankerne i redegørelsen. Den er ikke fremkommet på den måde, at regeringen først har analyseret mulighederne og så med udgangspunkt i denne analyse har valgt en politik. I stedet har man fastlagt politikken ud fra, hvad de fire regeringspartier kunne blive enige om. Derefter har man bestilt en redegørelse, hvor forfatterne så i deres konkrete forslag har været begrænset af den allerede fastlagte politik. Det er faktisk synd for de begavede mennesker, der har skrevet redegørelsen, men til gengæld kommer redegørelsen så på den måde til at illustrere den manglende sammenhæng i regeringens politik ganske tydeligt.

Nu skal det jo ikke være så negativt alt sammen. Derfor vil jeg da fremhæve som et positivt skridt, at redegørelsen lægger meget vægt på udviklingskontrakter mellem offentlige styrelser og private virksomheder, og at der på dette punkt faktisk handles, idet midlerne her til er afsat på finansloven; det har vi i SF efterlyst i en årrække. Men også her er jeg nødt til at dæmpe forventningerne: Nogle isolerede udviklingskontrakter gør det ikke alene. En effektiv udnyttelse af mulighederne kræver en række sammenhængende initiativer: kvalificeret efterspørgsel, god infrastruktur, f.eks. med hensyn til forskning og uddannelse, og samarbejde mellem offentlig og privat viden. De sammenhænge lægger redegørelsen selv vægt på i sin gennemgang af ressourceområderne, men da analysen ikke følges op, bliver selv gode initiativer som udviklingskontrakter af begrænset betydning.

Redegørelsen kommer vidt omkring på sine 427 sider, og jeg har ikke mulighed for at komme ind på alle emner, men jeg vil dog nævne ét til: Redegørelsen foreslår en øget udlicitering, så f.eks. hospitaler kun udbyder den rent lægelige service og sygepleje, mens rengøring, madlavning m.v. udliciteres. Ideen er, at private virksomheder vil kunne udvikle sig, måske endda udvikle nye eksportområder, når hospitalet optræder som streng og dermed udviklende kunde. Der er en række problemer ved denne filosofi. Et af dem er, at der i forbindelse med udliciteringer altid sker besparelser; den offentlige sektor er presset og benytter altid lejligheden til at give den private tilbudsgiver

skylden for den dårlige service. Når den private virksomhed kun presses på prisen og ikke på kvaliteten, så sker der netop ikke den udvikling, der kunne give nye muligheder på andre områder.

Sammenfattende kan jeg sige, at erhvervsredegørelsen giver grundlag for at udforme en aktiv og udfarende erhvervspolitik, når vi engang får en regering, der magter at udnytte mulighederne. I den nuværende regerings politik er der kun i stærkt begrænset omfang tale herom.

Annette Just (FP):

Jeg synes, vi skal starte med at sige til lykke til ministeren for denne meget fine lærebog til handelsskoler og lign. Den bliver jo taget i brug øjeblikkelig, det kan enhver bogforlægger bekræfte. Den blev simpelt hen udsolgt øjeblikkelig, og den bliver brugt i undervisningen – jeg ved, at min datter skal op til eksamen i den om et par dage. Til lykke med det!

Derudover vil jeg vove den påstand, at den altså ikke duer som politisk redskab. Men den kan selvfølgelig bruges til det, den er blevet brugt til, og det skal ministeren da ikke have utak for, for jeg håber ikke, at hun får lige så meget i honorar som så mange andre, der skriver den slags lærebøger.

Men hvis vi tager den lille, forkortede version – og det var sådan set den, jeg tænkte på, efter at jeg faktisk havde møvet mig igennem den store bog – vil jeg sige, at allerede på første side skriver ministeren helt klart og tydeligt, hvor det er, det går galt, for hun skriver klart og tydeligt, at både den private og den offentlige sektor skal producere varer og serviceydelser, der tilgodeser forbrugernes behov, og som har høj kvalitet. Det med høj kvalitet er selvfølgelig udmærket, men det kan ikke være meningen, at den mærkelige lyserøde firkloverregering, vi har for øjeblikket, skal køre en så renlivet socialistisk tankegang, som der er lagt op til her.

Jeg er helt med på, at det ikke er moderne med kommunisme. Jeg er også helt med på, at det ikke er moderne, at staten skal overtage det hele. Men hvad gør man så? Ja, så gør man det geniale, at man gør det på en snigende måde. Det er jo det, man gør: Man siger, at nu skal det offentlige ind, og at der skal være et forpligtende samarbejde. Et forpligtende! Ikke en

[Annette Just]

dialog, men et samarbejde! Og derved skal det offentlige deltage i det private erhvervsliv. Det er vist ikke nogen hemmelighed, at Fremskridtspartiet har stemt imod, hver eneste gang man har givet tilladelse til, at kommuner og amter kunne deltage i det private erhvervsliv med produktion.

Men her begynder man pludselig at sige, at nu skal hele det offentlige system faktisk lægges om, så det kan deltage i det private erhvervsliv. Jeg synes, det er forkasteligt, og jeg er egentlig dybt ulykkelig over, at en minister, der kommer fra CD, og som burde vide bedre, kan stå model til den slags.

Hvad er det da, der ud over denne meget væsentlige ting står i redegørelsen? Jo, det er, at nu skal der være offentlige ydelser, offentlige tilskud og offentlig rådgivning. Og der skal være ekstra uddannelse i overensstemmelse med, hvad regeringen nu synes, det er en god idé, at man bliver uddannet i.

Hvorfor i alverdens riger og lande kan man ikke få lov til at lægge det ud til de private og spørge: Hvad er det, I har behov for? Det er, som om man ikke har lagt det op til dem. Man siger: Er der noget, I ønsker, så skal vi nok stille det til rådighed. Det er altså ikke helt det samme, for hvis de virkelig havde et behov, havde de måske selv taget initiativ til, at de uddannelser blev stablet på benene.

Det ser vi jo også. Der er faktisk fornuftige erhvervsvirksomheder, som gør det. Men selv de lærer efterhånden at sige: Vi kan jo lige så godt få det offentlige til at betale. Så pyt være med, at vi skal bøje os på nogle enkelte punkter, og at det offentlige skal have en smule indflydelse. Det betyder ikke så meget, bare vi kan få nogle af de penge, vi har betalt i skat, tilbage igen. Det er jo det, det drejer sig om.

Vi bliver i den grad brandskattet. Og selv om ministeren for erhvervspolitisk samordning gang på gang har lovet, at hun vil stå som garant for, at det ikke skal komme til at koste erhvervslivet noget som helst, og at dette vil blive passet så godt som muligt, så er det, vi ser, at vi får øgede beskatninger: Vi får beskatninger på goodwill, vi får beskatninger på aktieavance, osv. osv. Det er med til at kvæle ethvert selvstændigt initiativ.

De eneste selvstændige initiativer, der bliver taget nu til dags, går ud på, hvordan man får mest muligt fra de offentlige kasser. Det er ik-

ke smart, det er ikke godt, det er ikke rart, når en minister for erhvervsfremme må erkende, at der er over et hundrede forskellige tilskudsformer. Og det er ligegyldigt, om det er statstilskud til hjemmeservice – det skal jeg nu ikke køre videre i; det har vi talt om, og det kommer vi til at tale videre om – eller det er statskaution for udlån til mindre virksomheder eller det er Dansk Erhvervsudviklingsfond, hvor der skal være lidt mere vækst, eller det er fremme af viden og kvalitetsudvikling i mindre virksomheder, osv. osv. Jeg kunne blive ved. Der er som sagt over hundrede af slagsen.

Orlovsordninger, hjemmeservice, dagpenge, bistandshjælp, pensioner, støtte til ophørsordninger, skrotning af biler, og hvad ved jeg. Der er tilskud fra vugge til grav. Der er tilskud, fra man får en selvstændig tanke og selv vil begynde at lave noget, og til man går på førtidspension. Det er tilskud, tilskud, tilskud, og de overlapper hinanden. Ministeren erkendte i Jyllands-Posten i søndags, at det var nødvendigt, at man kiggede på det, for der var nok en del af dem, der overlappede hinanden.

Men handler den redegørelse, vi har fået, så om, hvordan vi får det rettet, hvordan vi får ordnet det sådan, at man ikke kan leve af tilskud, fra man bliver født, til man bliver lagt i graven? Nej, det gør den ikke! Den handler om, hvordan man kan lave nye ordninger, og hvordan man kan prøve at lappe på nogle ordninger, som måske ikke har virket helt, som man havde forventet.

Jeg vil vove den påstand, at så at sige et hundrede procent af alle de ordninger, der er lavet, ikke virker helt, som man havde forventet. Det håber jeg i hvert fald ikke at de gør, for ellers er det i hvert fald meget dårligt forventet.

Der skal altså ikke være tilskud til alt. Der skal være plads til et privat initiativ, der kan udmønte sig i noget reelt, som kan bruges, og som kan sælges. Vi skal ikke tage initiativet fra enhver, der ønsker at tænke selvstændigt, men det er denne regering totalgarant for at vi gør. Det eneste positive, jeg kan se på nuværende tidspunkt, er, at Uruguayrunden er overstået, og at vi har fået et GATT-forlig. Det er det eneste positive! Det kunne selv regeringen ikke ødelægge.

Fremskridtspartiet har selvfølgelig et bud på større beskæftigelse og økonomisk vækst. Det er en politik, der reelt kan skabe dynamik og

[Annette Just]

vækst i økonomien. Det er den stik modsatte af regeringens: Det offentlige engagement i økonomien må reduceres til et absolut minimum. Der må gennemføres en udgiftsreform, der skaber plads for reelle personskattelettelser. Alle reguleringer og indgreb over for privat erhvervsudøvelse må gennemgås med henblik på en omfattende liberalisering.

Og vi skal have repræsentationsfradraget tilbage igen, så vi kan få hjulpet hotel- og restaurationsbranchen. Det vil jeg godt lige gøre opmærksom på at der jo er en anden minister her som i høj grad har gjort sig til talsmand for, før ministeren blev minister. Det er jo også nemmere at gøre det på det tidspunkt. Men det vil ikke blot hjælpe hotel- og restaurationsbranchen; det vil sandelig også hjælpe på Danmarks image udadtil.

Og som jeg ser det, har Danmark netop nu sin største mulighed for at nyde godt af det, vi kan bruge det indre marked til, med den åbning, vi har fået i Øst. Vi ligger centralt. Så sent som i dag har vi hørt, at et finsk og et norsk firma, der er gået sammen, vil lægge deres hovedsæde i København, fordi vi ligger centralt, ligger rigtigt. Derfor er Fremskridtspartiets synspunkt: Lad os bede til, at denne regering ikke bliver siddende så længe, at den får ødelagt alle de muligheder, som Danmark rent faktisk vil have.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg tvivler ikke på, at når ministeren lytter til det, der nu siges fra Fremskridtspartiets side, så tænker ministeren tilbage på dengang, da CD var med i en konservativt ledet regering.

Jeg husker et af yndlingsudtrykkene fra Fremskridtspartiets side dengang. Det var, at det var en rent socialistisk regering, og at det var en rent socialistisk politik, der blev ført. Og det var lige så forkert dengang, som det er det nu.

Nu er der altså det at sige til det, at også her ved ministeren mere end fru Annette Just – bl.a. fordi ministeren ved, hvad socialisme er. Ministeren har været med i De Unges Idræt, ministeren har været med i Danmarks Socialdemokratiske Ungdom, ministeren har sammen med mig forladt Socialdemokratiet, fordi vi syntes, at nu gik man for langt i socialistisk retning. Vi ved nøjagtigt, hvad socialisme er,

og derfor er der for CD aldrig nogen vej tilbage til noget af det.

Men det betyder sandelig ikke, at vi falder Adam Smith om halsen og begynder at drøfte det, som han har sagt for over 200 år siden – det var det, fru Annette Just gjorde, og det var også det, Venstres ordfører gjorde i dag – og tro på, at de private kan køre det hele. Det ved man over hele verden at de ikke kan.

Hvad er den nye amerikanske politik? Det er selvfølgelig én stor tilnærmelse til, at det offentlige må med i billedet. De private har deres store fortrin, og vi i CD vil gøre alt, hvad vi kan, for at forhindre, at staten trænger de private tilbage på noget som helst punkt. Men vi har sandelig heller ingen lyst til at se de private spille med musklerne på bekostning af miljøet, på bekostning af beskæftigelsen og på bekostning af befolkningens sundhed og arbejderne velfærd.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg må selvfølgelig give hr. Erhard Jakobsen ret i, at Fremskridtspartiet også om en tidlige, borgerlig regering, hvor CD var med, har sagt, at den havde socialistiske tendenser. Derfor konstaterede jeg også blot, at det er en minister fra CD, der står for det, der er strikket sammen her. Derfor er der såmænd ikke stor forskel på det.

Sonja Albrink (CD):

Jeg vil starte med at sige tak til samordningsministeren for en meget fyldig, gennearbejdet og interessant redegørelse.

I de senere år er erhvervspolitikken både i Danmark og i verden omkring os blevet oprioriteret. Derfor er det heller ikke uforståeligt, at vi også begynder at kigge på den herhjemme i Danmark. Erhvervenes indtjening er alfa og omega for opretholdelse og videreudbygning af det velfærdssamfund, vi ønsker at have. Vilkårene for at hjælpe virksomhederne til at opnå konkurrencefordele har ændret sig. Erfaringerne op gennem 1970'erne og 1980'erne har vist, at generelt gode makroøkonomiske forhold, velfungerende markeder og lave lønstigninger trods deres fundamentale vigtighed ikke alene kan opfylde vækst- og beskæftigelsesmålsætningerne. Der skal mere til.

[Sonja Albrink]

Erhvervslivets mulighed for at opnå de vigtige konkurrencefordele afhænger også af de rammevilkår, hvorunder virksomhederne fungerer. Her skal erhvervspolitik benyttes til at fremme erhvervslivets konkurrenceevne. Det er vigtigt, at erhvervspolitikken udformes og initieres på rette vis. Den skal komplementere virksomhederne og foregå i et dynamisk samspil mellem erhvervslivet og det offentlige.

Regeringens erhvervsredegørelse lægger på fornemste vis op til, at de seneste års forvirring om den erhvervspolitiske referenceramme nu slås fast. Med erhvervsredegørelsen gives der for første gang en sammenhængende erhvervspolitisk strategi. Samlingen af den erhvervspolitiske koordination og en politisk vilje til at tænke i nye baner har gjort en mere sammenhængende og fremsynet strategi mulig. CD finder det meget vigtigt at slå fast, at den erhvervspolitiske strategi skal være andet end traditionel erhvervsfremme. Siden midten af 1980'erne har vi oplevet et utal af meget velmente – og i mange tilfælde også gode – erhvervsfremmeordninger. De har været et kærkomment forsøg på at fremme konkurrenceevnen i virksomhederne i en tid domineret af underskud på betalingsbalancen. Problemet med erhvervsfremmeordningerne har bare været, at de har været ad hoc-prægede og dermed ofte uoverskuelige, samt at organiseringen i flere tilfælde har været dårlig, fordi nogle programmer har været administreret af flere forskellige ministerier.

Erhvervspolitikken har ofte kun været en nødtvungen foranstaltning og dermed også kun været halvhjertet gennemført. Vi husker alle den store nedskæring i erhvervsfremmeordningerne med finansloven for 1990, der fulgte efter opprioriteringen i midtårene. Det har været for meget siksak. CD finder det helt i orden, at regeringen tager erhvervsfremmeordningerne op til revision; en ny strategi må lægges. Hvis vi ser på erhvervslivet, er det meget tydeligt, at de brancher eller virksomhedsgrupper, der klarer sig bedst over en lang årrække, har været de samme. For tiden indløber også Erhvervsudviklingsrådets rapporter om danske ressourceområder. Det er gode analyser, som jeg mener vi kan bruge i udformningen af en mere målrettet erhvervsudvikling.

Læren er kort sagt, at vi skal gøre de gode bedre. Heri ligger ikke, at vi politisk skal til at

udvælge industrier eller brancher, som Danmark skal satse på. Markedet skal vise, hvilke brancher der har konkurrencefordele, og det er vigtigt, at vi styrker disse. Konkurrencefordele tabes hurtigt, hvis ikke de fastholdes. Derfor skal vi heller ikke til at opdyrke jomfruelige erhvervsområder; det ville være helt forkert.

Den nye erhvervspolitiske strategi skal udnyttes på flere områder. Vi skal fremme styrkepositionerne, skabe en mere driftig politik over for de små og mellemstore virksomheder og også over for de store virksomhedslokomotiver. Ingen må glemmes; alle har forskellige ønsker og behov. Ligeledes skal der gøres en ekstra indsats for at trække udenlandske investeringer til Danmark. Specielt på det punkt er det dejligt at se, at erhvervsamordningsministerens arbejde er så målrettet og strategisk, som tilfældet er. Det vigtigste er, at vi politisk i højere grad lytter til erhvervslivet og anerkender, at virksomhederne er forskellige og derfor har forskellige erhvervspolitiske behov og ønsker. Dette skal selvfølgelig afspejles i erhvervspolitikken.

Det offentlige skal selvsagt spille en rolle i dette, nemlig dér, hvor vi kan være med til at forbedre strukturerne, hvorunder konkurrencefordelene styrkes. Det er vanskeligt, men det kan gøres uden at skabe forvridninger. Statens rolle skal ikke være direkte regulerende; men med den måde, hvorpå lovgivningen indrettes, kan erhvervslivet indirekte påvirkes. Lovgivningen skal give nødvendige incitamenter og skubbe til erhvervslivet. Det værste, vi kan gøre, er at give erhvervslivet en masse støtte, der virker som en sovepude. Det taber vi konkurrenceevne på på længere sigt. Erhvervsredegørelsen har i den forbindelse et nuanceret og fremtidsrettet billede af det offentlige erhvervspolitiske rolle. I den forbindelse finder CD det meget vigtigt, at alle involverede parter i erhvervspolitikken inddrages så meget som muligt.

Med erhvervsredegørelsen har regeringen afstukket den nødvendige kurs. Herudfra skal 90'ernes erhvervspolitik udformes. Det er nu op til virksomheder, interesseorganisationer, fagforbund, kommuner, amter og andre offentlige instanser at deltage aktivt i den erhvervspolitiske beslutningsproces. Erhvervspolitikken skal under ingen omstændigheder alene styres oppe eller nede. Det kan det offentlige

[Sonja Albrink]

ikke gøre med succes, hvilket erfaringer fra både indland og udland klart viser. Den erhvervspolitiske påvirkning skal i høj grad komme nedefra. Et sådant samarbejde ligger der i erhvervsredegørelsen, og det lægger den også op til. Det er nyt, og vi mener i CD, at den chance bør man udnytte.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg skal takke ministeren for redegørelsen og sige, at jeg synes, den udgør et godt udgangspunkt for en diskussion om et meget vigtigt område. Jeg skal sige noget om fire punkter, nemlig for det første om nogle forudsætninger for udviklingen mere globalt, for det andet om, hvad erhvervspolitikken kan/skal, for det tredje om, hvorvidt erhvervspolitikken og hensynet til beskæftigelsen kan forenes, og for det fjerde noget om iværksættere.

For det første om det globale: Uanset hvordan vi vender og drejer det, så har vi det bedre materielt set end næsten hele den øvrige del af verden. Det er altså vigtigt, at vi også holder os det for øje, når vi diskuterer erhvervs politik her i landet. Jeg har forstået på statsministeren, at det ikke udgør et problem for os, hvis det er sådan, at få har for meget; bare andre ikke har for lidt.

Men det er jo netop problemet globalt set. Dét er vi i den situation, at få har for meget og mange for lidt, og det er derfor, vi også i erhvervs politisk sammenhæng er nødt til at se på, hvordan vi sikrer, at også andre får så meget, at de er i stand til at få et anstændigt liv, hvad en meget stor del af Jordens befolkning jo ikke er.

Vor opgave og vort udgangspunkt for den erhvervspolitiske diskussion bliver derfor naturligvis også, hvordan vi sikrer, at man i andre lande kan få nogle bedre levevilkår. Og de betragtninger, jeg kommer med på det erhvervs politiske område, skal altså også ses i lyset af denne globale situation.

Hvad kan og skal erhvervs livet så? Ja, også her vil jeg godt starte med nogle forudsætninger. For det er jo rigtigt – som også andre ordførere har været inde på – at de danske virksomheder i virkeligheden som helhed har klarret sig ganske udmærket i de senere år – eksporten er øget – men det er jo ikke ensbetydende med, at den aktuelle udvikling ikke rejser en lang række problemer. Her vil jeg godt tage

to, i virkeligheden kan man næsten sige modsatte rettede eller i hvert fald meget forskellige problemer op.

Det ene er det problem, der rejser sig i kraft af udviklingen i Østeuropa, og det andet er det problem, der rejser sig i kraft af hele udviklingen i Sydøstasien. Og når jeg netop tager disse to problemer op, så er det, fordi Østeuropaudviklingen navnlig bevæger sig ind på det, man kalder de lavteknologiske områder – med al respekt for de virksomheder, der er inden for disse områder – hvorimod vi kan sige, at udviklingen i Sydøstasien faktisk også truer os på noget af det, man kunne kalde vore fremtidsorienterede eller højteknologiske områder.

Først om det første problem: Det har ofte været sagt, at vi skal være med til at fremme handelssamkvemet med Østeuropa, og det er naturligvis rigtigt. Det er måske det allervigtigste, vi kan foretage over for Østeuropa, og meget mere interessant end diskussionerne om våben og NATO – med al respekt for topmødet. Men hvis ikke vi får gjort en indsats, der giver mere materiel udvikling i Østeuropa, så udgør Østeuropa for alvor en trussel. Så er der ikke noget at sige til det, hvis mennesker i Østeuropa bryder op og vandrer mod Danmark. Mennesker i Sverige, der omkring århundredskiftet var truede af hungersnød, udvandrede faktisk også fra Sverige – dengang til Amerika. Det er en helt naturlig ting at gøre, når man er truet på brødet, og det vil man naturligvis også gøre i Østeuropa. Derfor er det fuldstændig afgørende, at vi sætter en udvikling i gang dér. Vi kan alligevel ikke konkurrere på de lavteknologiske områder.

Men én ting, som vi måske alligevel bør tage med i diskussionen, er: Hvordan vil tingene se ud, hvis det er sådan, at vi for alvor ændrer på beskatningen, således at vi får gang i den ressourcebeskatning, som vi jo i allerhøjeste grad mangler? Hele vores vurdering af de lavteknologiske områder, landbrugsområdet osv., er jo klart baseret på de nuværende transportsystemer og den manglende beskatning på disse områder miljømæssigt set, og det kan i virkeligheden godt være, at det, der i dag er helt naturligt med hensyn til eksport af forskellige landbrugsvarer f.eks. fra Østeuropa til Danmark, og som derfor udgør en konkurrence, i det lange løb ikke vil gøre det – ikke så meget på grund af, at timelønningerne stiger, men i

[Lone Dybkjær]

virkeligheden fordi det ikke er naturligt med den organisationsform og arbejdsdeling, som vi har i dag, hvis vi også skal tage hensyn til miljøet. Så vil der blive tale om ganske alvorlige ændringer på dette område, og det mener jeg ministeren også bør have med i den videre diskussion om udviklingen af erhvervspolitikken i Danmark: Hvordan vil erhvervspolitikken udvikle sig, når vi får en ændret beskatning på ressourceområdet, sådan som det er helt nødvendigt at vi får?

Det andet problem er truslen, om jeg så må sige, fra Sydøstasien. I Nyhedsbrevet Mandag Morgen er der f.eks. en fremstilling baseret på Union Bank of Switzerland, som har udarbejdet nogle konkurrenceparametre, ifølge hvilke det viser sig, at Danmark bestemt ikke ligger i toppen. Holland og Sverige ligger klart over os. Det tyder jo på, at vi ifølge de parametre, som man på det forsknings- og udviklingsmæssige område og på det uddannelsesmæssige område osv. har baseret sig på her, simpelt hen ikke satser nok.

Jeg skal ikke komme nærmere ind på det, men det er dog ganske tankevækkende, at visse lande i Sydøstasien og også andre nordiske lande ligger klart i spidsen i forhold til os, og det tyder på, at der er et eller andet galt med vores dynamik her i landet, som vi for alvor må tage fat på.

Begge dele mener jeg altså at man må kigge på, når man diskuterer det erhvervspolitiske.

Derudover må den erhvervspolitiske mål-sætning, altså det, vi kan gøre politisk, naturligvis meget overordnet være, at vi skal skabe nogle gode udviklingsbetingelser for de danske virksomheder. Så enkelt kan det vel i virkeligheden siges. Og hvis det skal ske, skal vi indtage en lang række forskellige ministerier. Det er jo også det, ministeren nævner i sin redegørelse: Forsknings- og Teknologiministeriet, Undervisningsministeriet, Arbejdsministeriet, Industriministeriet, Økonomiministeriet, Trafikministeriet, når det drejer sig om infrastrukturen f.eks., Udenrigsministeriet osv.

Det, der er afgørende, er derfor at få en samordning af disse ministerier, og det er selvfølgelig lettere sagt end gjort. Men det kræver altså også noget overordnet fra de berørte virksomheder, nemlig at man starter på en fremadrettet og internationalt orienteret tænkning, herunder også med henblik på en forsknings-

og udviklingsindsats, at man bliver aktiv som køber, altså stiller krav, eller at man frembringer sociale ydelser, som skaber købedygtighed. Når vi f.eks. er utrolig stærkt kørende på høreapparatområdet, er det jo, fordi høreapparater var gratis her i landet og der derfor var mulighed for at stille krav. Det har så ført til eksportvirksomheder, hvor 99 pct. af virksomhedens omsætning er eksportbaseret. Så man kan bestemt godt få noget indirekte ud af sine sociale ydelser også eksportmæssigt set.

Det tredje er, at vi selvfølgelig skal have en fleksibel, gennemsigtig og administrerbar regulering. Og her tænker vi slet, slet ikke internationalt nok.

Og vi skal naturligvis også – som det fjerde – have en rigtig infrastruktur.

Samlet kan man vel sige, at det stiller krav om kvalitet, kompetence og langt mere kvalificeret bureaukratisk tænkning, end vi har i dag, hvis vi virkelig for alvor skal målrette en del af den offentlige virksomhed over mod det mere industrielle. Og som jeg siger, tror jeg, det er nødvendigt, fordi vi trues både på de lavteknologiske og på de højteknologiske områder.

Kan vi så forene erhvervsudviklingen og hensynet til beskæftigelsen? Ja, den udvikling, vi sætter i gang med det, jeg hidtil har nævnt, giver jo altså ikke beskæftigelse. Selv om vi skaber øget eksport og fremmer effektiviteten, medfører det jo ikke i sig selv beskæftigelse, og derfor er vi nødt til at kigge på nogle andre områder end blot eksportvirksomhedsområderne.

Det kan bl.a. være de hidtidige hjemmemarkedserhverv, som nu også indgår i en international sammenhæng, og et af de klassiske er jo byggeriet.

Noget andet, vi kan kigge på, er nogle områder, hvor der er en avanceret dansk efterspørgsel, men hvor man også kan forestille sig at andre lande kan komme ind i billedet. Noget af det, man kunne tænke på, er handicapområdet. Noget andet, man kunne tænke på, er velfærdsområdet. Noget tredje, man kunne tænke på, er cateringområdet.

Cateringområdet er jo et udmærket eksempel på, at så længe offentlige myndigheder eller institutioner hver for sig bevæger sig ind på dette område, skaber vi ikke en erhvervsorienteret indsats, får vi ikke tilstrækkelig nytte af dette område.

[Lone Dybkjær]

Derfor kunne man måske alene af erhvervmæssige grunde godt tænke noget mere forretningsmæssigt her og prøve at se, om man ikke kunne samle indsatsen og ikke udelukkende diskutere dette her som noget, man flytter fra en eller anden institution for så straks at privatisere det, og som noget, der dermed er af det onde. Det er slet ikke det, der er tanken, heller ikke med det, jeg siger. Det drejer sig simpelt hen om at samle det, sådan at man får en meget mere erhvervspræget udvikling.

Det tredje, man kunne nævne, er noget, som jo også interesserer ministerens parti, nemlig grøn turisme, hvor det er meget oplagt for mig at Danmark har nogle helt særskilte muligheder.

Og det fjerde er så det, som ministeren selv er inde på, og som jeg ikke skal komme så meget ind på her, nemlig flere private serviceydelser.

Så ville jeg godt have sagt noget om iværksættere, men det kan jeg ikke nå på dette tidspunkt. Jeg vil blot sige to ting om det, nemlig for det første, at det er nødvendigt at gøre noget ved de kulturelle forhold på iværksætterområdet, nemlig det, at det faktisk ikke er specielt godt at være iværksætter. Og det andet er, at der er alt for mange barrierer, når vi kigger på de muligheder, iværksætterne har.

Jeg skal derfor slutte med at opfordre regeringen til at overveje, om det ikke var en idé at afholde en konference eller en større høring vedrørende iværksættere og så lade være med at få det til at blive til en diskussion om orlovsordninger og CO₂, og hvad ved jeg. Det kan da godt være, at den slags ødelægger tingene for nogle, men det er slet ikke det, der er det afgørende.

Der er i udlandet nogle ordninger for iværksættere, som vi godt kunne lære noget af her i landet. Og det skal derfor være min slutreplik til regeringen: Jeg synes, det ville være godt at sætte det på dagsordenen.

Den fg. formand (Helge Sander):

Ja, vi er lidt large her ved årets begyndelse. Fru Annette Just for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg vil gerne have lov til at stille fru Lone Dybkjær et spørgsmål, for jeg forstod simpelt

hen ikke, hvad fru Lone Dybkjær mente, da hun talte om bl.a. landbrugseksporten og sagde, at det måske ikke ville være så farligt alligevel, hvis de østeuropæiske lande begyndte at eksportere landbrugsvarer bl.a. til Danmark – sådan forstod jeg det – for af miljø- og transportmæssige grunde ville det ikke kunne betale sig.

Jeg kan forestille mig, at det, fru Lone Dybkjær mener, er, at vi nu skal til at beskatte miljøet så hårdt med miljøafgifter osv., at det ikke vil kunne betale sig. Hvad vil der så ske med den kæmpeeksport, vi har til tredjelande, f.eks. den danske landbrugseksport til Japan. Der er altså betydelig længere fra Danmark til Japan, end der er fra Polen eller Slovakiet til Danmark. Og vi har også en rimelig stor eksport til USA.

Er det, Det Radikale Venstre i virkeligheden lægger op til, at der ikke er nogen grund til, at dansk landbrug producerer mere, end vi kan spise i Danmark?

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg vil gerne sige tak, fordi fru Annette Just tog en kort bemærkning, så jeg kan få anledning til at uddybe et af de punkter, jeg ikke nåede at uddybe, fordi det viste sig, at jeg havde for meget at sige.

Det, jeg mente i spørgsmålet om dansk landbrug og Østeuropa, var, at det umiddelbart ser ud, som om vi er truet af eksport f.eks. fra Østeuropa. Det er vi nok også – i første omgang. Men jeg tror, at billedet vil ændre sig, i det øjeblik vi i højere grad tænker beskæftigelse og miljø sammen, under ét. Jeg mener, det er helt vanvittigt at have høj skat på arbejde, når der i den grad er overskud af arbejdskraft og lav skat på miljø og forurening, hvor der virkelig er brug for høj beskatning. Og det vil sige, at set i et længere perspektiv vil dette forhold selvfølgelig ændre sig. Her taler jeg ikke om en isoleret dansk indsats, jeg taler om en international ændring på dette område, som vi alle sammen godt ved kommer. Spørgsmålet er udelukkende hvornår.

Det kan være lidt interessant at vurdere, hvordan organiseringen af vores arbejde og arbejdstilrettelæggelse så vil blive. Det, vi har her i Danmark i øjeblikket, er jo en meget høj grad af specialisering, som til en vis grad kan

[Lone Dybkjær]

lade sig gøre, fordi vi kan sende varer hele Jorden rundt, uden at, om jeg så må sige, den reelle miljøbeskatning kommer på. Lad være med at gøre det til en diskussion om en dansk indsats; det er faktisk noget mere principielt, jeg prøver at rejse, nemlig: Hvad betyder en ændret forureningsbeskatning for hele organisationen, for hele tilrettelæggelsen af vores erhvervsliv. Og dér er det så jeg siger, at der måske slet ikke bliver så stærk en konkurrence fra Østeuropa.

Det er naturligvis ikke ensbetydende med, at vi ikke også på en eller anden måde kan blive udsat for nogle nye faktorer, når vi eksporterer til USA og Japan og den slags lande. Jeg tror derfor også, det er fuldstændig afgørende, at der er nicheproduktioner, sådan som man har set med de grønlandske rejer og den type af produkter, noget, som de enkelte lande ikke selv kan producere. Dér tror jeg det vil være muligt fortsat at eksportere. Men på områder, hvor de enkelte lande selv kan klare det, tror jeg vi får det sværere.

Den fg. formand (Helge Sander):

Jeg kan gøre fru Lone Dybkjær opmærksom på, at der allerede er anmeldt talere til en fuld anden runde, så der er mulighed for at komme tilbage.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Jeg vil indlede med at sige til fru Lone Dybkjær, at jeg synes, det var en meget flot tale, fru Lone Dybkjær holdt. Indledningen med, at få har for meget osv., skal jeg springe over, den forstod jeg ikke helt undertonen i, men bemærkningerne om Østpolitikken og ASEAN-området er jeg helt enig i, for så vidt angår lav- og højteknologi.

Så var fru Lone Dybkjær inde på noget om iværksættere til sidst i sin tale, og det lød, som om vi i Danmark har få iværksættere. Det er også en betragtning, man jævnligt hører i den politiske arena og også her i Folketinget. Men rent faktisk tror jeg nok, at vi er lidt galt på den. Det er nemlig således, så vidt jeg har fået oplyst, at der i Danmark er 19 personer pr. virksomhed og over 230.000 virksomheder, og det er færre personer end i noget andet land, vi sammenligner os med. Så vi har i virkeligheden en meget, meget stor underskov af iværk-

sættere og mindre virksomheder. Problemet er nok snarere, hvordan disse virksomheder overlever, og dér er jeg enig i at der er et vigtigt point.

Så er der en ting, som jeg havde set frem til at fru Lone Dybkjær var kommet ind på – det er noget, jeg har rejst flere gange – nemlig generationsskifteproblematikken. Jeg betragter det som det alvorligste problem, vi står over for, og derfor er jeg nødt til at spørge flere af de partier, der er repræsenteret i regeringen, ligesom jeg har spurgt hr. Erhard Jakobsen: Hvordan er Det Radikale Venstres indstilling til det meget alvorlige problem, det er, at op imod 70 pct. af en virksomheds egenkapital forsvinder, når man skifter generation?

Det kan ikke være en politik, som regeringen mener. Det er muligt, at det er det, men så spørger jeg, om det også er den politik, folkegrupperne bag regeringen mener.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg vil først benytte lejligheden til at give hr. Flemming Hansen det svar, jeg ikke fik givet før. Når jeg kraftigt opfordrede regeringen til en dialog med Det Konservative Folkeparti, tænkte jeg bl.a. på det problem. Om det skal løses via korrektioner af goodwillbeskatningen eller det skal løses via noget med arvebeskatningen, det skal jeg ikke blande mig i, men det lyder, som om der her er noget, hvor man antagelig kunne mødes – ikke om noget, der er i det ene eller det andet partis interesse, men som er i fælles produktionsmæssig interesse.

Jeg hører til dem, der beklager, at der ikke var mere taletid til fru Lone Dybkjær i dag, for det er helt givet, at der her blev rejst noget, som vi gerne ville have hørt mere om. Nu forstod jeg, at fru Lone Dybkjær havde læst aviser til morgen. Det har jeg også gjort, og derfor vil jeg bare gøre fru Lone Dybkjær opmærksom på to ting, som jeg tror hun skal tage med i betragtning, fordi hun lød lidt pessimistisk på visse punkter.

Jeg tror, det er en stor møbelfabrik, der henviser til, at man kan udvide beskæftigelsen i Danmark, fordi man kan få billig arbejdskraft i Østlandene til at lave det helt elementære, som alle kan lave; den videre forarbejdning af bordpladerne kan nemlig kun laves i Danmark, den formår de ikke derovre.

[Erhard Jakobsen]

Samtidig var det slået stort op i Berlingske Tidende på forsiden, at vores landbrugseksport til Østlandene er i stigning. Dvs. vi køber ikke bare billige varer, som måske hverken er tilfredsstillende med hensyn til kvalitet eller miljø; vi sælger også. Der er brug for vore kvalitetsvarer i det nye Østeuropa.

Det giver nogle optimistiske toner til en debat, som ellers er præget af pessimisme.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Det sidste, som hr. Erhard Jakobsen lige refererede til, nemlig at vi rent faktisk eksporterer mere til Østeuropa af landbrugsvarer, end vi importerer, er da fuldstændig korrekt. Jeg tror, vi alle har læst den artikel, også fru Lone Dybkjær. Sagen er jo, at vi må gå ud fra, at i løbet af nogle ganske få år er selv det østeuropæiske landbrug kommet op på minimum det niveau, som dansk landbrug er på. Jeg håber sandelig også, at vi er med til at hjælpe dem, sådan at de kan producere ordentligt og de ikke bare fjumrer videre og griser miljøet til, som de gør på nuværende tidspunkt.

Men det, jeg bad om ordet til, var fru Lone Dybkjærs bemærkning om, at Det Radikale Venstre nu vil arbejde hårdt for, at den høje skat på arbejde bliver sat ned – så væsentligt, at vi kan konkurrere på arbejdskraftlønninger på verdensplan. Det synes jeg lyder meget, meget tiltalende, hvis det er Det Radikale Venstres oprigtige mening.

Jeg kan nu ikke rigtig få det til at stemme med den næste sætning, som fru Lone Dybkjær sagde, nemlig: »og så kan vi jo lægge skatterne over på miljøet«. For så har vi altså ødelagt det hele samtidig. Jeg tror, det bliver meget, meget svært at opnå samme niveau på verdensplan for en sådan CO₂-afgift, og hvad de ellers hedder, alle de her miljøafgifter, som Det Radikale Venstre indimellem kan fare frem med.

Men kan vi bare få de samme beskatninger på verdensplan, vil Det Radikale Venstre kunne få fuld tilslutning fra Fremskridtspartiet, det garanterer jeg.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Til hr. Flemming Hansen: Tak for kompli-

menten. Jeg tror faktisk, det er en kendsgerning, at vi har relativt få nye iværksættere her i landet, i forhold til hvad man ser i andre lande. Det mener jeg er dokumenteret. Jeg har desværre ikke undersøgelsen her, men Teknologisk Institut har lavet en dokumentation af det, og den tror jeg holder vand. Jeg tror, det har noget at gøre med det kulturelle klima, og det synes jeg alligevel også er værd at notere sig. Man kan da håbe på, at det kulturelle klima for iværksættere ændrer sig. Jeg skal ikke komme meget ind på 1968-generationen og alt det dér, men det hang formentlig også sammen med hele den udvikling, der var på det tidspunkt.

Dernæst er der spørgsmålet om generationsskifte – der var meget, jeg ikke nåede, selv om jeg talte så hurtigt, som jeg næsten kunne. Jeg er enig med hr. Flemming Hansen i, at det er et alvorligt problem. Jeg har ikke løsningen på det, men det er noget, vi er nødt til at se på; det er jeg helt enig i.

Også tak til hr. Erhard Jakobsen. Jeg var egentlig ikke, håber jeg, præget af speciel pessimisme – det var i hvert fald ikke det, jeg forsøgte at lægge op til – men en mere nøgtern vurdering af, at der altså er forskellige, i et vist omfang modsatrettede, men alligevel måske sammenfaldende tendenser. Jeg er enig i, at det drejer sig om specialisering og arbejdsdeling, og at det giver os nogle muligheder, og også at vi stadig væk kan have nogle muligheder ved at satse på kvalitet.

Dér er der dog netop på landbrugsområdet et problem, nemlig at alle undersøgelser viser, at den danske forbruger desværre i højere grad går efter pris – hvad jeg sådan set godt kan forstå, det gør jeg jo også selv, når jeg køber ind – end på kvalitet; det sidste håber jeg ikke altid jeg renoncerer på. Derfor regnes vi jo i øjeblikket for et af de mindst kvalitetsbevidste folk i Europa på landbrugsområdet, og jeg tror ikke, det er til gavn for dansk landbrug, at vi tænker sådan.

Til fru Annette Just: Ja, enten havde fru Annette Just misforstået et eller andet, eller også har jeg talt utydeligt, det skal jeg ikke kunne sige; som sagt havde jeg jo fart på. Men det er rigtigt, at Det Radikale Venstres målsætning naturligvis er, vi får samme forureningsbeskatning over hele verden, startende med Europa. Og jeg mener også, at vi kan acceptere, at nog-

[Lone Dybkjær]

le lande, nogle regioner, må gå foran. Det er faktisk vores målsætning. Jeg synes ikke, vi kan konkurrere på lavtlønninger, for det tror jeg ikke vi kan hævde os på.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Det er hr. Flemming Hansens bemærkning om iværksættere, der kalder mig herop. Jeg havde egentlig ikke tænkt mig at tage det ind i debatten, for vi skal jo have debatten om iværksættere på torsdag, hvor vi har førstebehandling af de to forslag om udviklingselskaber, men når hr. Flemming Hansen står heroppe og forklarer, at der slet ikke er noget problem, er jeg nødt til at imødegå det, for det kan ikke stå alene.

Det er rigtigt, at den gennemsnitlige virksomhedsstørrelse i Danmark er lille. Det skyldes bl.a., at vi mangler virksomheder i den anden ende – vi har meget få store virksomheder. Men når vi ser på de små virksomheder, er iværksætterraten i Danmark under halvdelen af den tyske, og det er for dårligt. Det er en dynamik, vi går glip af, det er arbejdspladser, vi går glip af. Derfor skal dette Ting tage dette problem alvorligt. Det håber jeg også man vil gøre, når vi skal behandle de to forslag, der kommer til første behandling på torsdag.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Til hr. Rahbæk Møller og delvis fru Lone Dybkjær: Jeg sagde ikke, at det ikke var noget problem. Jeg stillede spørgsmål vedrørende problemets omfang. Det, som jeg synes vi skal gøre, er i hvert fald at koble problemet sammen med de offentlige tilskud, vi giver til iværksættere.

Hvis vi tager en enkelt branche, som specielt er ministerens interessesfære, nemlig hotel- og restaurationsvirksomhed, så er vi i dag i den situation, at 30 pct. af dem, der modtager iværksætterstøtte, etablerer en restaurationsvirksomhed. Det synes jeg er meget betænkeligt. Og 10 pct. af hele dette erhverv drives i dag af folk, som får iværksætterstøtte.

Problemet er samspillet imellem nogle offentlige ydelser til bestemte brancher – eller til alle brancher. Det er hele spørgsmålet om, hvor stort tilskuddet skal være, og hvor mange

virksomheder vi har brug for. Jeg ved ikke, om vi skal have 230.000 virksomheder, som vi har i Danmark i dag, eller 400.000 virksomheder.

En af vores styrker er, at vi har mange små virksomheder. Men det er jo også en svaghed, at vi har meget få store. Men jeg er enig med fru Lone Dybkjær i, at der meget gerne må blive en offentlig og åben debat om problemet. Jeg har altså koblet det sammen med de mange offentlige ydelser, der er i denne forbindelse. Hvis vi derudover giver et tilskud på 65 kr. i timen til hjemmeservice og giver 65.000 kr. for at åbne hjemmevirksomheden, er vi ude i et dobbeltspil, som er meget, meget vanskeligt at gennemskue. Jeg kan i hvert fald ikke gennemskue det, men jeg tager det gerne op til debat her.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg mener, det er ca. 10.000 virksomheder, der bliver startet op hvert år, og ca. 10.000, der går ned hvert år. Derimellem er der selvfølgelig en meget stor del, der får iværksætterydelse.

Men der er da heldigvis også en del, som blot etablerer sig, og det er som regel dem, der klarer sig, for de har velovervejede grunde til at starte, og de har fundet ud af, hvordan man gør det uden at skulle have offentligt tilskud. Og dem kan vi alle sammen være taknemmelige for.

Men der er et meget større antal nyetablere-de end bare dem, der får iværksætterydelse. Heldigvis.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Det er sådan set en lille ordleg, jeg vil ind på nu. Jeg er nemlig bange for, at vi ligesom har ødelagt ordet iværksætter og hele iværksætterbegrebet.

Vi kommer til at lede efter et andet ord, for der er jo iværksættere med forskellige kvalifikationer. De iværksættere, som vi løber ind i i forbindelse med det, som hr. Flemming Hansen omtalte om antallet af åbning af – hyppigst – restauranter, og damefrisører, som åbner en forretning på den modsatte side af den gade, hvor de har været ansat, og elinstallatører og hele det cirkus, vi har, giver en konkurrenceforvridning, en uomvistelig konkurrencefor-

[Kai Dige Bach]

vridning, idet de får et tilskud. Det er jo ikke umiddelbart dét, der gør, at de i alle tilfælde går videre.

Det er jo en underlig måde at udvælge iværksættere på at sige, at deres største kvalifikation skal være, at de i 6 måneder har været arbejdsløse på bistand. Man kan sige, at det jo ikke er det sted, hvorfra man normalt ville udvælge sine iværksættere.

Derfor vil jeg gerne, om vi, når vi taler om det, prøver at skelne lidt. Jeg ved ikke, hvad vi skal gøre ved ordene, men der er et eller andet, der er gået skævt, i hvert fald i den måde, vi omtaler det på: over en bank.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Det knytter sig til den sidste ordfører, hr. Kai Dige Bach. Jeg er sådan set enig i, at der er gået lidt koks i vores ordvalg. Det, at man etablerer en selvstændig virksomhed, er vel ikke nødvendigvis et udtryk for, at man i klassisk forstand er iværksætter, men sådan lader det som om det er.

Uanset om man har den ene eller den anden holdning til spørgsmålet om offentlige ydelser og iværksætertilskud og 6 måneders ledighed forinden, kunne vi så ikke tage en mere principiel diskussion om, hvordan i alverden vi skaber en bedre basis for en erhvervsmæssig udvikling her i landet, og lade være med, om jeg så må sige, at forfalde til en diskussion om hjemmeservice? Det løser ikke vores problemer.

Derfor er det lidt synd, hvis samordningsministerens erhvervspolitiske redegørelse i alt for høj grad af os ordførere gøres til et spørgsmål om hjemmeservice eller ej. Det er den faktisk for vigtig til, og landets situation er for alvorlig til, at vi må havne i den grøft.

Jeg prøvede at tage nogle ting frem, og andre har taget nogle andre ting frem. Kunne vi ikke prøve at sige: Hvad kan vi gøre? Hvad kan vi f.eks. gøre for at indstille det offentlige system på i højere grad at fungere på en måde, som gør, at erhvervslivet opfatter det offentlige system som ven og ikke som fjende?

Det hænger jo sammen med forskellige forudsætninger hos dem, der er ansat i den offentlige sektor, og dem, der er ansat i den private sektor. Det hænger også sammen med, at erhvervsvirksomhedernes tidsterminer er fuld-

stændig anderledes end den offentlige sektors tidsterminer, osv. Den diskussion er meget vigtig, og vi kunne godt skille den fra den almindelige polemiske diskussion om tilskudsordning eller ej og genoptage den tradition, der jo faktisk er på det erhvervspolitiske område, nemlig at vi ret fornuftigt diskuterer, hvad vi kan gøre. Det er første gang, vi nu for alvor sætter det spørgsmål på den politiske dagsorden: Hvad skal vi leve af?

Og så er jeg slet ikke kommet ind på hele det kommissionsarbejde, som vi jo også imødeser med forventning.

Merethe Due Jensen (KRF):

Først vil jeg gerne takke samordningsministeren for erhvervsredegørelsen. Det er et godt stykke analytisk arbejde, der stiller nogle vigtige overordnede spørgsmål, som vi nok ofte glemmer i de daglige politiske diskussioner, f.eks.: Hvordan skal dansk erhvervsliv klare sig på længere sigt, og hvordan kan velfærdssamfundet opretholdes?

Erhvervsredegørelsens svar på disse spørgsmål viser klart, at regeringen ikke er bundet af traditionel tænkemåde, men er villig til at finde nye veje for at sikre et dynamisk og konkurrencedygtigt erhvervsliv, der er en forudsætning for netop opretholdelsen af det nuværende velfærdssamfund.

Som nævnt er forudsætningen for, at erhvervslivet kan udfolde sig gunstigt til gavn for vækst, beskæftigelse samt velfærdssamfundets opretholdelse, at der føres en politik, der fremmer lav inflation, lave lønstigninger og en lav realrente og en fast kronekurs. Og det er jo netop den politik, der føres i øjeblikket.

Derudover skal erhvervslivets rammevilkår forbedres bl.a. ved en øget indsats inden for uddannelse, infrastruktur, forskning og ved at forbedre markedernes effektivitet.

Regeringen har allerede gjort en indsats bl.a. ved at skabe ekstra uddannelsespladser dels via de ordinære uddannelser, dels via voksen- og efteruddannelser. Også arbejdsmarkedsreformen er udtryk for, at man vil søge at forbedre arbejdsmarkedets funktion ved hjælp af bedre muligheder for jobtilbud og uddannelse.

Derudover finder jeg det vigtigt, at vi undersøger, hvordan strukturerne på arbejdsmarkedet i øvrigt kan forbedres, så et forhåbentlig

[Mærthe Due Jensen]

snarligt kommende opsving i 1994 ikke fører til flaskehalse inden for visse fag, der kan føre til voksende lønstigninger og fare for en ophedning af økonomien.

Jeg finder det endvidere vigtigt, at der eksisterer en tilstrækkelig god infrastruktur, så virksomhedernes vækst ikke hæmmes. På den anden side vil jeg gerne advare imod troen på, at en øget satsning på infrastrukturen alene skaber øget vækst for industrien, og ved udbygning af infrastrukturen bør der selvfølgelig tages hensyn til miljøet.

Øget satsning på forskning er en meget vigtig forudsætning for, at danske virksomheder, der ikke kan konkurrere – vi har talt om det tidligere i dag – med Østeuropa og Østen, når det gælder priser, skal kunne klare sig på de internationale markeder netop ved hele tiden at kunne præsentere nye produktionsmåder, ny viden og nye produkter. Set i et internationalt perspektiv forskes der for lidt i de danske virksomheder. Derfor mener vi, at man bør gøre en indsats for at forøge danske virksomheders forskning, og regeringen har også afsat 90 mio. kr. i finansloven for 1994 netop til udviklingskontrakter, som indebærer, at især mindre og mellemstore virksomheder alene eller sammen med andre virksomheder samarbejder med offentlige instanser omkring udviklingen af nye produkter og produktionsmetoder, der så kan afsættes på eksportmarkederne.

Udgifterne til udviklingsarbejdet betales af det offentlige, men det offentlige får til gengæld rettighederne til resultatet af udviklingsarbejdet. Derudover bør samspillet mellem offentlige forskningsinstitutioner og private virksomheder forbedres, så denne forskning i højere grad kommer de private virksomheder til gode.

Kristeligt Folkeparti finder det vigtigt, at der i særlig grad sættes på de små og mellemstore virksomheder. Her bør der skabes gode finansieringsmuligheder for de små og mellemstore virksomheder, og regeringen har allerede taget hul på denne problematik bl.a. ved netop at give en statslig garanti for private udviklingselskaber ved en udvidelse af Vækstfondens udlånsmuligheder og ved at forbedre iværksætterordningen.

Jeg vil da også sige, at når det drejer sig om iværksætterordningen, er Kristeligt Folkeparti også åben for en diskussion om hele iværksæt-

terproblematikken. Når det i øvrigt drejer sig om konkurrence og ubillig konkurrence på området, kan jeg da kun glæde mig over, at man netop nu har vedtaget, at der skal foreligge en forretningsplan og en rådgivning netop for at undgå denne ubillige konkurrence.

Vi er også enige i redegørelsens punkt om at fremme indsatsen over for styrkepositioner i dansk erhvervsliv. Den stigende produktivitet i de vareproducerende erhverv medfører, at behovet for arbejdskraft i disse erhverv vil falde i fremtiden. Det er derfor nødvendigt med øget vækst inden for servicesektoren, så beskæftigelsen kan bevares og meget gerne forøges. Men det er klart, at beskæftigelsen i den offentlige sektor ikke kan vokse yderligere, og dér er jeg helt enig med erhvervsredøgørelsen. Det ville jo kræve, at underskuddet på de offentlige budgetter skulle forøges, eller at skatten skulle stige; og begge løsninger er ufor-svarlige.

En varig stigning i underskuddet på de offentlige budgetter vil være helt urimelig over for den kommende generation eller kommende generationer, der så påføres en stigende rentebyrde, og som på længere sigt skal betale disse penge tilbage. Og en stigning i skatterne er næppe heller realistisk med det nuværende skattniveau. Løsningen må herefter være, at den private servicesektor skal vokse. Det kræver, at det danske samfund omstilles, så omkostningerne til serviceydelser reduceres; i dag er det ofte for dyrt at købe serviceydelser især inden for forbrugsservice.

På dette område har regeringen allerede gjort en indsats via skattereformen ved at reducere skatten på den sidst tjente krone og netop også ved at udbygge tilskudsordningen for reparation og vedligeholdelse og ved at indføre et statsligt tilskud til den her i dag meget omtalte hjemmeservice.

Desuden er jeg enig med erhvervsredøgørelsen og med samordningsministeren i, at vi skal have en fordomsfri og nuanceret diskussion af den offentlige sektors rolle. Ifølge redegørelsen skal nogle af randydelserne i den offentlige sektor kunne udliciteres til private virksomheder. Det kunne f.eks. ske ved, at man overtog rengøring og madlavning på hospitaler eller udbringning af mad til ældre. Udgangspunktet er ikke, at den offentlige sektor nødvendigvis er dårligere end den private sektor, men der-

[Merethe Due Jensen]

imod at der såvel i den offentlige som private sektor er en viden, som kan udnyttes bedre, end tilfældet er i dag. Et tættere samarbejde mellem private virksomheder og det offentlige, som foreslås i erhvervsredegørelsen, bør ligeledes overvejes.

Jeg vil slutte med at sige, at jeg – som jeg tidligere har nævnt – finder diskussionen om erhvervsredegørelsen meget vigtig. Det er vigtigt, at vi tager os tid til at standse op og tænke langsigtet, men i sidste ende er det dansk erhvervsliv, der har ansvaret for, at mange af disse visioner og ideer føres ud i livet. Jeg ved også, at erhvervslivet har modtaget erhvervsredegørelsen positivt, og jeg er overbevist om, at redegørelsen vil indgå i erhvervslivets overvejelser omkring strategisk planlægning i virksomhederne. Derfor skal det understreges, at vi skal skabe de bedst tænkelige rammer for det erhvervsliv, som til syvende og sidst skal sikre velfærdssamfundets beståen, og når jeg fremhæver samarbejdet mellem den private og den offentlige sektor, vil jeg gerne understrege, at vægten skal lægges på samarbejdet og ikke sammenblanding af offentlig og privat virksomhed.

Industriministeren (Trøjborg):

Blot et par enkelte kommentarer for at løfte debatten om service til private op på et lidt mere overordnet niveau.

Hvis man slår op på side 7 og 8 i erhvervsredegørelsen, der, som flere har sagt, er en glimrende analyse, så vil man kunne se en fremstilling af beskæftigelsen over et tidsspænd fra ca. 1960 og frem til 1992. Der vil man kunne se, at beskæftigelsen i den private sektor er nogenlunde konstant over årene. Cirka 1½ million mennesker er beskæftiget i den private sektor i dag, stort set det samme som i midten af 1960'erne.

Men beskæftigelsen varierer jo kolossalt meget fra det ene erhvervsområde til det andet, og det, man kan læse ud af erhvervsredegørelsen, er, at der har været ganske store omskifteligheder, ganske store forskelle i produktivitetsudviklingen og naturligvis også i konjunkturerne. Men man kan se, der har været en stor tilpasning – en indretning efter den internationale arbejdsdeling, som har været så markant og så stor. Men det er også vigtigt at holde fast ved, at hvis man har afsagt en dødsdom over den

vareproducerende sektor, så er den afsagt for tidligt.

Det er vigtigt at bemærke, at analysen siger, at i årene fra 1980 til 1992 har der været en vækst i beskæftigelsen i de varefremstillende erhverv, hvis vi ekskluderer landbrugsfremstillingssektoren. Den har været beskeden, 14.000 beskæftigede, men hvis vi tillægger beskæftigelsen i erhvervsservicesektoren, når vi op på en beskæftigelsesstigning i disse år på ca. 80.000. Der er altså stadig væk grokraft i dansk industri, og det smitter ganske kraftigt af på beskæftigelsen i erhvervs- og servicesektoren; men det er klart, at det alene ikke er nok til at trække beskæftigelsen op, og det er vel også den udfordring, vi står over for i de kommende år. Industrien kan – til trods for stor vækst i produktionen – ikke gøre det alene.

Vi kan se i erhvervsredegørelsen, at vi har haft en stor stigning i den offentlige servicesektor fra godt og vel 300.000 beskæftigede i 1960 til knap 1 million, som er beskæftigede med forskellige former for serviceydelser i den offentlige sektor i dag. Når man lægger den private og den offentlige beskæftigelse sammen, når man et ganske højt niveau med omkring 2½ millioner i beskæftigelse i det danske samfund; men det er ikke nok i forhold til det udbud af arbejdskraft, der er, og deraf følger, at vi har en alt for høj ledighed.

Så kan man gøre sig tanker om, hvad man så kan gøre ved den ledighed. Man kan gøre flere ting. Man kan selvfølgelig mindske udbudet af arbejdskraft, og det kan gøres på en intelligent og fornuftig måde ved at sætte folk i uddannelse i stedet for; det er en vigtig parameter i erhvervspolitikken, at folk uddanner sig. Men man kan jo også prøve at gå nye veje i stedet for at satse på fordeling af arbejdet eller tro på, at alle kan opkvalificere sig til et nyt job og lade dem bruge en fornuftig del af deres erhvervsaktive tid herpå. Vi kan prøve at udvikle en sektor, hvor der er ganske meget arbejde at udføre, og netop denne debat har vi jo haft meget specifikt i dag om det, der går under overskriften hjemmeservice.

Jeg synes, det er vigtigt at sætte det ind i et perspektiv. Det handler netop om at se, om vi kan udvikle nogle fornuftige sektorer, hvor vi i stedet for at tale fordeling af arbejdet taler om, at der er en hel masse arbejde, der gerne skulle udføres, og om vi kan finde nogle fornuftige modeller for, hvorledes det kan lade sig gøre.

[Industriministeren]

Så har der været talt meget om fradrag i den forbindelse, især af de borgerlige partier. Måske skal jeg lige gøre opmærksom på et enkelt tal. Hvis man forestillede sig, at man havde fradrag for alle de serviceydelser, der er blevet leveret af servicesektoren i Danmark til private, skal man gøre sig klart, at der er tale om fradrag for et beløb på 81 mia. kr. Man skal også gøre sig klart, at fradrag for private kræver ganske megen administration, som Socialdemokratiets ordfører, fru Pia Gjellerup, også var inde på.

Regeringen forsøger at sige: Er der ikke nogle fornuftige arbejdsopgaver, som vi kan få udført på en måde, så vi sikrer os, at vi har styr på det? Vi prøver at finde de områder, hvor vi udvikler nye arbejdsformer og skubber sort arbejde til side, samtidig med at vi har styr på den økonomiske ramme, som vi har tilrettelagt. Det adskiller sig markant fra de vilkår, vi ville have, hvis vi havde lavet en generel fradragsordning, for så ville vi nemlig risikere, at det pengene fossede ud af statskassen, og det er som bekendt noget, som vi alle burde være bekymrede for.

Lad mig endelig sige om servicesektoren generelt, at der er vel tre ting, der er interessante, når vi taler service for private. For det første markedsprisen, som hr. Flemming Hansen har beskæftiget sig meget med i dag, og som vi kan påvirke ved fradrag eller tilskud. Den anden ting er forbrugernes opfattelse af den service, man køber, og her er der åbenbart megen forskel, alt efter hvilken karakter servicen har. Vi tænker ikke på, hvad det koster i timen at gå til frisøren; vi tænker på, hvad vi ville give for den pågældende ydelse, og det er en nok så stor opgave, at vi prøver at indstille os på, hvor meget vi vil give for en professionel ydelse, f.eks. rengøring i vores eget hjem. Vi må overveje, hvad vi vil give om måneden for en sådan ydelse, i stedet for måske at fokusere så meget på, hvad vi ville give pr. time.

Det tredje er naturligvis, at virksomhederne skal indstille sig på et nyt markedsområde, opdyrke eller professionalisere sig på et nyt arbejdsområde, som de ikke har kendt i samme udstrækning tidligere. Det er klart, at det er vanskeligt at bevæge sig ind på et nyt område, hvor der i stedet for 2-3 store kunder måske er 2-300 små kunder. Det kræver en ny organisationstilrettelæggelse, og det står man naturlig-

vis lidt famlende over for; men lad forsøget få en chance.

Lad mig sige til allersidst: Der har været en lille debat om iværksættere, og jeg tror nok, man kunne registrere en enighed om, at der gerne måtte være flere iværksættere i Danmark, og at de gerne måtte overleve i længere tid, end tilfældet er i dag. Men man kunne også registrere en række misforståelser, der gik på, at det var for dårligt, at den eneste måde, hvorpå man kunne kvalificere sig til at være iværksætter, var – som hr. Kai Dige Bach sagde – at være ledig i 6 måneder. Jeg siger, det er en misforståelse, fordi det var den tidligere regerings politik. Den nuværende regerings politik er at prøve at vende det om og sige, at vi vil indføre et noget for noget-system, og det har vi faktisk gjort. Vi har sagt, at alle, der vil igangsætte virksomheder og leverer en fornuftig forretningsplan, kan få et tilbud om rådgivning – ikke af en central statslig instans, men af de professionelle rådgivere på markedet.

Så har vi også sagt, at hvis man er ledig, kan man ikke længere få etableringsydelse i 3½ år, men kun i 2½ år. Der ligger en indskrænkning her – det er en bemærkning til hr. Flemming Hansen – men der foreligger den samme forpligtelse som for private iværksættere, nemlig at man skal præstere noget til gengæld. Og dette »noget« er en forretningsplan, der skal sandsynliggøre, at inden for det område, hvor man ønsker at etablere en ny virksomhed, kan der etableres en sund og fornuftig forretning.

Hermed er der skabt et ensartet system. Ganske vist er der en præference for de ledige, som opgiver ledigheden til fordel for etablering af ny virksomhed, i forhold til dem, der kommer fra et job. Men det er vel en præference, der er acceptabel, i og med at de – alt andet lige – måske har lidt vanskeligere ved at bevæge sig ind på det helt nye område, som det vil være for dem at agere på et marked og starte en ny virksomhed.

Jeg synes, der er udsendt nye toner for erhvervspolitikken fra regeringen, og jeg har blot haft en interesse i at prøve at løfte debatten en lille smule op – hvis jeg må tillade mig at rose regeringen så meget – for så vidt angår servicesektoren og iværksættere.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Det er jo fornøjeligt i denne sag, at tonen

[Kai Dige Bach]

under alle omstændigheder er fordragelig. Vi er da nået så langt alle sammen, så vi er klar over, hvad det er, nationen lever af, nemlig erhvervslivet.

Jeg vil først komme ind på fradragene, som industriministeren også nævnte. Hvis der er fradragsberettigede omkostninger her i landet på 81 mia. kr., kan man altså under ingen omstændigheder få udført mere arbejde, end der er folk til; det må vi være enige om. Men når vi er færdige og har spist arbejdsløsheden op, holder det vel også op, og så gør det vel ikke noget mere.

Det næste er så, at man jo også kunne prøve det. Man er villig til at prøve, og jeg har heller ikke noget imod det på nogle områder; men der er altså stor forskel på, om man har arbejdsgiverafgifter eller -omkostninger eller ikke, om man har moms eller ikke, om man selv kan vælge personen eller den pågældende skal vælges gennem et firma.

Der sker jo også det, at de, som nu kommer ind i dette system, får en skat, som skal betales. Der sker jo reelt det, at man overfører sin indtægt til nogle andre, som så må betale skat af de penge. Vi har fat i tre store pengebunker her: Den, der hedder sort arbejde, den, der hedder arbejdsløshedsunderstøttelse, og den, der hedder de tilskud, som de pågældende nu ikke længere kan få, når de får en højere løn. Jeg synes, der er så mange umålelige afgifter i det, så det ville være ganske usandsynligt, at en fradragsmodel ikke ville være både meget mere effektiv og give et bedre resultat.

Med hensyn til spørgsmålet om iværksætterne må vi så tage ...

Anden næstformand (Grove):

Tiden er gået.

Samordningsministeren (Mimi Jakobsen):

Må jeg starte med at sige stort set alle ordførere en varm tak for en spændende og god debat, som blev den blanding, som jeg havde håbet på forud for i dag: Blandingen af en diskussion om og en vurdering af de store linjer, den internationale situation, vi befinder i, og som vi aner videre frem; hele diskussionen om, hvad vi skal leve af, og hvor vores plads er, og som jeg skal vende tilbage til. På den ene side den diskussion og disse analyser, og på den anden side – naturligt nok – også konkrete ele-

menter i den erhvervs- og skattepolitik, hvor alt dette her jo også hører hjemme. Jeg synes, det er lykkedes at finde en meget fin balance i det, og jeg vil gerne sige mange tak for de mange bidrag, som jeg i øvrigt vil gå hjem og læse en gang til med interesse, når de foreligger på tryk.

Jeg tror ikke, der er nogen uenighed mellem partierne – så opfatter jeg den i hvert fald som meget lille – om, hvordan vi opfatter denne situation. Jeg har heller ikke hørt nogen sige, at Danmark skulle forsøge sig i konkurrencen med lavtlønslandene, at man forestillede sig, at dansk arbejdskraft skulle arbejde for de samme lønninger, som man har andre steder, for det kan vi ikke. Men det betyder jo ikke, at løntilbageholdenhed ikke fortsat er en absolut nødvendighed.

Når vi snakker om lønniveauerne, synes jeg også, at erhvervsredegørelsen har fået sat meget fornuftigt på plads, hvor Danmarks placering egentlig er. Vi er mange, der har gået med en opfattelse af, at Danmark bestemt lå absolut i top, når det drejede sig om lønninger. Nej, det gør vi faktisk ikke. Vi ligger nogenlunde fornuftigt placeret, og det kan vi blive ved med, hvis vi stadig passer på, at lønstignings-takterne ligger under niveauet i de lande, som vi nu skal konkurrere mest med.

Derudover har jeg også i dag hørt en bred erkendelse af, at vi formentlig kommer til at se tusinder af arbejdspladser forsvinde fra Danmark, og at de ikke kommer tilbage igen. Det kræver af os alle sammen, at vi nøje og så hurtigt som overhovedet muligt analyserer, hvilke arbejdspladser det er. Hvor er det, de går tabt, og hvilke typer drejer det sig om? Hovedlinjerne er allerede klare, for det er inden for produktionen af de mere, skal vi sige banale ting, det, som alle kan lave, det nemme. Jo før vi erkender det, og jo før vi holder op med at stritte imod – uanset hvor hårdt det kan føles – desto tidligere kan vi geare os op til at sætte ind dér, hvor vi har vores plads, og hvor vi kan noget. Og det er jo, som også flere har været inde på i dag, helt klart kvalitet; det kan være højteknologi, men det er i hvert fald de mere raffinerede, videnstunge, specialiserede produkter og tjenesteydelser. Det er kvaliteten, vi skal leve af, for det er den, der kan berettige de lønninger, som vi synes man skal have for at leve i det danske samfund.

[Samordningsministeren]

Det er jo i og for sig ikke behagelige udsigter, og jeg kan godt forstå, at mange virksomheder rundt omkring er meget bekymrede over det; men jeg synes bestemt også, det er værd at lægge vægt på nogle eksempler, der blev nævnt under debatten, hvor en virksomhed, der måske ikke fabrikkerer det helt raffinerede eller ekstraordinære, finder ud af, at de mere banale dele af produktionen i hvert fald kan lægges andre steder, godt nok med de konsekvenser, at nogle arbejdspladser går tabt. Til gengæld skaber man andre ved at tage produkterne tilbage, raffinere dem, gøre dem lækre, fine, gøre dem til noget specielt og så eksportere dem igen.

Der ligger bestemt kæmpemæssige muligheder foran os, og ligesom fru Annette Just vil jeg gerne glæde mig over GATT-aftalen. Det var det eneste, fru Annette Just kunne glæde sig over i dag; det må være lidt fattigt, men det er da en god ting, som jeg er enig i.

Men mit hovedbudskab – det, som denne erhvervsredegørelse også siger – er, at det kommer bare ikke af sig selv. Det bliver vi nødt til at gøre os klart. Vi har masser af muligheder, vi kan en masse ting her i dette land, i dette samfund og i dette erhvervsliv, men det kommer ikke af sig selv. Vi har bestemt nogle grundbetingelser, som denne regering bestemt bør dele æren for med den foregående regering, nemlig en god, sund og stærk økonomi. Det er helt afgørende, at vi i dag er sluppet af med det betalingsbalanceunderskud, som var 1980'ernes hovedproblem, mens arbejdsløsheden i dag er 1990'ernes hovedproblem. Det var en god økonomisk politik kombineret med løntilbageholdenhed og et dygtigt erhvervsliv, der fik trukket os ud af den indskrænkning i vores handlefrihed, som jo gjorde, at vi måtte passe gevaldigt på med forbrug og alt andet og næsten ikke kunne røre os, uden at dette forfærdelige betalingsbalanceunderskud voksede og voksede. Nu ser det ud, som om overskuddet næsten ikke er til at tæve i jorden, og det er en dejlig situation. Det giver os nogle muligheder; vi skal passe godt på det og ikke rutte med det, men det giver os nogle muligheder for at få taget hul på bekæmpelsen af det, som er 1990'ernes hovedproblem, nemlig arbejdsløsheden.

Derudover er vi begunstiget af en inflation, som jeg i muntre stunder kalder næsten hyste-

risk lav. Den er også langt under mange andre landes, og det skal vi holde fast ved. Vi har en rente, der for langfristede låns vedkommende er den laveste i 30 år – hvis da ikke diskontoen er sat ned, mens vi har siddet her – og det kommer heller ikke af sig selv, det vil jeg godt lige gøre opmærksom på. Jeg kan ikke få det til at stemme med, at man rundt omkring stadig kan læse påstande om, at regeringen fører en fuldstændig uforsvarlig økonomisk politik, og at pengene fosser ud af kassen, når nationalbankdirektøren hver 14. dag sætter renten ned. Enten er han fuldstændig gal på den derovre, eller også passer det andet altså ikke, for begge ting kan ikke være rigtige.

Der er ikke noget, der kommer af sig selv. Det gør rentenedsættelser heller ikke, og det gør en stærk økonomi heller ikke; vi skal passe på, og det skal vi selvfølgelig også i den offentlige udgiftspolitik. Der er ingen tvivl om, at regeringen er gået lige til grænsen, men vi har gjort det bevidst ved at forsøge at skabe øget aktivitet i samfundet og dermed få nedbragt nogle udgifter. Lad os se, om det lykkes; jeg tror, det lykkes, og jeg synes, at der er meget, som tyder på, at det lykkes.

Det, der er budskabet i den store bog og i den halve snes sider, som Folketinget har – og som vi nødtvungent har begrænset os til – er altså, at det økonomiske skal og må være i orden. Det er stadig en nødvendig, men ikke en tilstrækkelig betingelse for, at vi kan komme videre med alle de nye udfordringer, der ligger til os i den internationaliserede verden. Og her er det, erhvervspolitikken kommer ind. Det drejer sig om den enkelte virksomhed, ikke »dansk erhvervsliv«, selv om jeg selv bruger det udtryk ustandselig. Det er jo i virkeligheden noget vrøvl; der er ikke noget, der hedder dansk erhvervsliv, der er himmelvid forskel på brancher, store virksomheder og koncerner, den lille iværksætter osv. Selvfølgelig er der nogle fælles grundbetingelser, men det er vidt forskellige ting, de forskellige virksomheder henvender sig om, har ønsker om, gør krav på og er glade for eller utilfredse med. Det drejer sig grundlæggende om, at i erhvervspolitikken sætter man den enkelte virksomhed i centrum og gør sig klart: Hvilke rammebetingelser ligger der uden om denne virksomhed? Hvad er det for alskens ting og sager, offentlige og private vilkår, som betinger denne virksomheds

[Samordningsministeren]

muligheder for at klare sig og klare sig godt både dansk og internationalt?

Flere ordførere har i dag været inde på forskning, og jeg var meget glad for fru Merethe Due Jensens og andres fokuseren på forskning. Jeg synes selv, det er noget skræmmende – nu skal man jo ikke hidse sig for voldsomt op – men jeg synes faktisk, det er skræmmende, når man ser tallene, for hvordan er Danmark placeret udgiftsmæssigt? Hvad uddannelse angår, ligger vi ret pænt; men vi ligger jammerligt, når det angår forskning, og vi kan ikke sige, at i fremtiden skal vi både satse på specialiseret kvalitet og højteknologiske produkter og samtidig tro, at vi kan lade være med at sætte hårdere og mere målrettet ind på forskning. Det tror jeg bestemt ikke vi kan. Jeg tror, det vil modarbejde alt det, som vi ellers i øvrigt er enige om at vi skal gøre, og derfor ser jeg det som et af de stærkeste behov, når vi skal forbedre rammebetingelserne for virksomhederne, at satse på forsknings-, og uddannelsesindsatsen – men især forskningsindsatsen – og det er også det, vi hører rundt omkring. Vi ved, at de store koncerner er flinke til at bruge mange penge på forskning, men vi ved også, at penge slipper op, når man kommer ned i de mindre virksomheder, og det er der ikke noget som helst mærkeligt i. Hvordan får vi kanaliseret yderligere forskning ind, hvordan gør vi det muligt for disse virksomheder at anvende den forskning, der allerede foregår, og hvordan får vi sat ekstra forskning i gang – ikke mindst på de styrkepositioner, som jeg i øvrigt skal vende tilbage til?

En anden klar betingelse for en virksomheds gode vilkår er en gunstig beliggenhed, og her vil jeg godt give fru Annette Just ret, når fru Annette Just siger, at Danmark ligger godt. Vi er faktisk kommet til at ligge bedre og bedre i de seneste 5 år, og sjovt nok har vi egentlig skiftet plads på landkortet. Vi ligger nu lige direkte i centrum af hele Nordregionen, og når man tæller sammen rent befolkningsmæssigt, svarer den faktisk til det amerikanske NAFTA-område. Der bor 300 millioner mennesker i dette område, og det er yderst interessant, også i udlandets øjne.

Men det drejer sig ikke kun – og her er jeg uenig med fru Annette Just – om den geografiske beliggenhed. Det er helt afgørende, at den geografiske beliggenhed også suppleres med

andre ting, og fru Lone Dybkjær refererede en undersøgelse godt, om konkurrenceparametre og Danmarks placering, som ikke lød så godt. Jeg kan ikke huske, om vi har den med i erhvervsredegørelsen, men i hvert fald har jeg set en anden for nogle måneder siden, hvor Danmark faktisk lå på en tredjeplads; men lad det nu ligge, det skal vi ikke hæfte os så meget ved.

Men det, man kan hæfte sig ved, er: Hvad er det, der gør, at Danmark – som man også hører ude omkring – bliver anset for at være et godt land? Det er bl.a. arbejdsstyrkens kapacitet, dens evner og uddannelse; det er infrastrukturen, som er fin her i landet; det er leveringsmuligheder, markedsadgang og mange andre ting. Men jeg vil gerne fremhæve infrastrukturen. Hele kommunikations- og transportområdet er i topklasse, og så kan man jo lide udviklingen eller ej, men i en verden, hvor varerne bliver produceret på de steder, hvor det nu bedst kan betale sig, bliver der en masse flytten rundt – indtil videre i hvert fald – af varer og tjenesteydelser, og kommunikation og transport bliver derfor helt afgørende. At der så også her bør iagttages miljømæssige hensyn, er jeg ganske enig i.

Derudover vil en virksomhed naturligvis have nogle rammevilkår, som hedder: Hvilke krav er der i dette samfund til virksomheden? Det kan vi jo skændes meget om, og der er da også lagt op til et lille slagsmål i dag om miljøkrav, arbejdsmiljøkrav osv., og her er jeg helt uenig med Venstres ordfører. Uanset hvad man oprindeligt har ment om CO₂-afgiften – jeg har personlig ikke været tilhænger af den, og det ved fru Pia Larsen udmærket godt, men nu har vi den – må jeg anerkende rent forhandlingsteknisk set, at hvis vi skal gøre os håb om at få slæbt de andre EF-lande med, kan vi ikke gøre det ved først selv at afskaffe den igen. Så står vi meget dårligt i en forhandling, det tror jeg at enhver kan forstå. Det er ikke lige tidspunktet at gøre det på, men det, vi selvfølgelig må gøre, når vi ser på CO₂-afgiften – og det er også noget af det, som regeringens embedsmandsudvalg er i gang med at analysere sammen med grønne afgifter, erhvervslivets ressourceafgifter osv. – er at finde ud af: Hvordan er det samlede billede af belastningerne for de danske virksomheder? Det er helt klart, at både i miljølovgivningen og skattelovgivningen kan vi finde nogle elementer og pille dem ud –

[Samordningsministeren]

og det ville jeg også gøre, hvis jeg var fra Venstre eller De Konservative – og sige, at det og det er dårligt for erhvervslivet. Ja, det kan isoleret set vel ikke nægtes, men vi skal se på totalen, helheden, dette, at en virksomhed i Danmark måske nok skal betale CO₂-afgift, men samtidig får refunderet nogle elafgifter eller får nogle andre ordninger, som andre lande slet ikke kender til.

Man bliver jo nødt til at se det i helhed, for uanset om det hedder det ene eller det andet, er det udgifter for virksomhederne, og jeg synes selv, det er interessant at få analyseret, hvad der egentlig findes af omkostninger for danske virksomheder. På nogle områder ligger vi over andre lande – og det kan vi så misunde dem – men man er jo nødt til at se det som en helhed, finde en balance i det og sige, at så er der andre steder, hvor danske virksomheder er ganske godt hjulpet. Både hvad angår selskabsskatter og mange andre ting, er vi jo flot konkurrencedygtige.

Jeg kan måske godt forstå, at man gør det, men jeg vil bare advare imod det; det er lidt farligt at fokusere på ét punkt her og ét punkt der og sige, at her er Danmark sandelig helt galt på den, og her kører vi særløb. Ja, men det gør nogle af de andre lande også på nogle andre områder, så den samlede analyse er stadig væk vigtig, synes jeg.

Markedsadgangen skal jeg bare nævne kort; det er klart, at her har det indre marked og den hele afklaring af EU-situationen jo hjulpet gevaldigt, også GATT-aftalen og alt muligt andet.

Jeg vil også godt fremhæve kapitalmarkedsadgangen. Jeg synes nok, at når man nu taler om den forfærdelige skattereform, som har så mange onder for erhvervslivet, kunne man godt lige have nævnt aktieafgiften, som nu bliver fjernet, kapitalafgiften osv. Det er dog noget, der letter virksomhedernes adgang til kapital, og det er også i det lys, man skal se spørgsmålet om udviklingsselskaber. Vi skal ikke foregribe debatten i dag, den kommer, når industriministeren fremsætter forslaget; men udviklingsselskaberne skal naturligvis give kapital, og det er en meget vigtig del. Men det er ikke kun det, for det kunne bankerne også gøre under andre betingelser. Nej, udviklingsselskaberne skal og kan gøre noget andet end det, bankerne kan. En bankrådgiver kan ikke give

rådgivning om ledelse, forskning eller ny teknologi, det er helt klart ikke bankens opgave. Det er det, der skal bygges ind i disse udviklingsselskaber, så de både får risikovillig kapital og samtidig nogen kanalisering af viden til disse typisk små og mellemstore virksomheder, som ellers ikke kan få adgang til den forskning, viden, ledelsesviden, eller hvad det nu kan være, som de har brug for.

Et sidste emne, jeg vil nævne – der er selvfølgelig mange flere – er skatten. Fru Pia Larsen spurgte, hvad erhvervsvirksomhederne eller erhvervslivet ønskede af skattereformen. Ja, det er jo ikke vanskeligt at få øje på; erhvervslivet vil gerne betale så lidt i skat som muligt, og det har jeg fuld forståelse for. Erhvervslivet vil også gerne være helt foruden arbejdsmarkedsbidrag, tror jeg nok, men jeg vil dog dertil sige, at den model, vi faktisk fik, bør også med i billedet, når man diskuterer arbejdsmarkedsreform.

Fru Pia Larsen spurgte mig, om det forbedrede konkurrenceevnen, at man lavede arbejdsmarkedsbidrag, eller bruttoskat, som det blev kaldt. Det skader i hvert fald ikke konkurrenceevnen, for virksomhederne betaler ikke en krone. Virksomhederne er indtil 1997 pålagt bidrag, som er ekstremt meget lavere, end det tidligere har været foreslået, skal jeg sige uden i øvrigt at starte den diskussion. Men beslutningen er udsat til 1997, og det er klart understreget, at den vil afhænge af konkurrenceevnen. Hvis virksomhedernes konkurrenceevne på det tidspunkt ikke kan bære det, vil det blive taget op til drøftelse, og arbejdsmarkedsbidraget for virksomhederne vil blive drøftet årligt i forbindelse med finansloven. Så det er jo ikke bare sort og hvidt. Jeg kan også godt lytte mig til, at der er nogle, der bestemte sig utilfredse med både goodwillbeskatning, ejendomsavancebeskatning og aktieavancebeskatning. Det er ingen nyhed, det ved jeg godt, og jeg er bestemt også lydhør over for det.

Men når fru Pia Larsen spørger mig om, hvad det er, virksomhederne vil, har jeg hørt det i 10 år. De vil forsøge at få nedsat marginals-katterne af arbejdsindkomsten, det har været deres punkt 1a. Når vi kom flagrende – glade og fornøjede og opmuntrede af, at nu nedsatte vi selskabsskatten – fik jeg ærlig talt at vide: Ja, det er da meget godt, men det er stadig væk personskatterne og trækprocenterne,

[Samordningsministeren]

der er for høje. Det kan være, de har sagt noget andet til Venstre og De Konservative, men den med de høje skatter fik jeg da i nakken hver gang. Og derfor siger jeg bare, at jeg forlanger ikke, endsige forventer, at nogen skal være taknemmelige.

Men man kunne da godt lige nævne fra erhvervslivets side, at nu sker der faktisk en reduktion af arbejdsindkomstbeskatningen på 45 mia. kr., og dem er der jo ingen der kan hente ud af den blå luft. Det er der ingen regering der kan. Jeg tror, at i den sidste plan, der kom fra den forrige regering, opererede man vel med ca. 9 mia. i arbejdsindkomstskattelettelser. 45 mia. kr. er rigtig mange penge, og de kommer kun, hvis man laver en kombination, som vi har gjort her: Udvider beskatningsgrundlaget til nogle flere områder og holder fast i den grundsætning, der siger, at uanset hvordan du tjener din indkomst, skal den beskattes nogenlunde ens. Og det er jo det, der giver raseriet over firmabiler på den ene side, aktier på den anden side, og hvad ved jeg på den tredje side. Men 45 mia. kr. er mange penge, når man står og mangler dem sidst på måneden, skulle jeg hilse og sige. De kommer ikke af sig selv, og derfor er vi selvfølgelig nødt til at gøre nogle andre ting. Og så fokuserer man på, at disse andre ting er noget værre skidt, og glemmer i øvrigt at fortælle, at der nok var nogle af dem, som var ret lempelige og ret hensyntagende over for erhvervslivet.

Erhvervsfremmeordningerne vil jeg give meget lidt omtale; for mig er de slet ikke erhvervspolitik i de store linjer. Jeg var ligesom flere ordførere ved at falde ned af stolen, da jeg hørte, at der var over 100 ordninger, og jeg var navnlig bedrøvet, da jeg hørte, at ingen kunne finde ud af dem, og ingen kunne finde ud af at søge dem, som hr. Flemming Hansen malende beskrev det. Man skal til at uddanne folk til at finde ud af, hvordan de får snabelen i kassen – nu siger jeg det grimt, jeg mener det ikke sådan – men vi har ladet os bevæge i den ene, den anden og den syvende situation, og så har vi lavet en lille ordning her og en lille ordning dér. Masser af dem har været til gavn og glæde og fornøjelse, men det hører man bare aldrig rigtig noget om, og der skal nok blive et ramskrig, når vi begynder at pille ved dem. Lad os glæde os til det.

Jeg glæder mig over tilslutningen i dag til, at der er alt for mange ordninger, og jeg skal holde hver enkelt ordfører fast på det, når vi nu får alle de rasende breve. Jeg mener også, at vi skal gøre det. Jeg mener, det er nødvendigt, at vi hele tiden revurderer dem og går i gang med det nu, for det lyder lidt tosset – for så at sige det pænt – at det skal være nødvendigt, at vi skal betjene os af 100 ordninger; jeg kunne heller ikke selv overskue dem, så jeg ved ikke, hvem der i øvrigt kan.

Et kort ord om service og ikke et ord om hjemmeservice, for nu er det emne vist blevet behandlet tilstrækkeligt. Jeg vil gerne understrege, at når vi taler om service i erhvervsredegørelsen, er det meget, meget bredere end hjemmeservice. Det er i virkeligheden spørgsmålet, om vi i det danske samfund vil bruge den velfærdsstigning, vi forhåbentlig får, ikke bare til at købe ting for, til at købe nyt for, men også til at få repareret ting for, til at få gjort ting i vores dagligdag, som gør dagligdagen lidt bedre, lidt mere kvalitetspræget for os; og det kan såmænd være lige fra at gå til damefrisøren til at få zoneterapi eller få betrukket sofaen i stedet for bare at kyle den op på børnenes værelse og så ud.

Det er alle disse tjenesteydelser – bredt set – som vi i dag ikke køber, fordi de er for dyre, og hvor man, uanset hvordan man ser på det, bliver nødt til at lave nogle kunstige ordninger for at få det gjort omkostningsmæssigt i orden.

Ja, nu har jeg vist desværre ikke mere taletid – har jeg også en anden runde, hr. formand?

Den fg. formand (Helge Sander):

Selvfølgelig.

Samordningsministeren (Mimi Jakobsen):

Så sætter jeg en streg her og vender frygtelig tilbage!

(Kort bemærkning).

Pia Larsen (V):

Jeg vil gerne kvittere for ministerens besvarelse og glæde mig over, at jeg ikke havde misforstået, at ministeren faktisk har forstået, hvad erhvervslivet ønsker og har brug for, og også hvad de ikke har brug for.

[Pia Larsen]

Men jeg synes, det er meget frustrerende, at alting bliver set fra et ministerskrivebord eller et folketingskrivebord, når man f.eks. taler om at opkræve skatter og afgifter fra erhvervslivet, og at man så siger, at de bliver ført tilbage til erhvervslivet igen som helhed.

Ministeren sagde selv, at ministeren ikke holdt meget af udtrykket dansk erhvervsliv; det er jeg enig i, for set fra den enkelte virksomheds side er det ikke sikkert, at de penge, der er opkrævet i skatter og afgifter, føres tilbage til den pågældende virksomhed, og så er det, problemerne opstår, for hverken Venstre eller de enkelte virksomheder i Danmark har vel noget imod, de vil faktisk gerne have et rent miljø og vil gerne bidrage til det, men der er altså mange måder at løse de problemer på.

Samordningsministeren (Mimi Jakobsen):

Jeg vil bare gerne sige til Venstres ordfører, at jeg da også ser dansk erhvervsliv som værende en del af det danske samfund. Dansk erhvervsliv ønsker nogle ting af det danske samfund: Det ønsker at have et socialt system, der tager sig af de folk, som man ikke kan anvende, et dagpengesystem, der tager sig af de folk, som der ikke er brug for for tiden. Et af mine klassiske slagsmål med Dansk Arbejdsgiverforening er netop hele spørgsmålet om dagpengeniveauet. Hvis dagpengeniveauet i Danmark sættes væsentligt ned, får vi nogle helt andre tryktaftaler i Danmark; det er jeg overbevist om. Danske virksomheder har en i Europa næsten enestående position med hensyn til at være i stand til at tilpasse arbejdskraften efter behov – og svingende behov – læs: fyre folk. Det havde man ikke i Danmark, hvis man ikke havde et ordentligt dagpengeniveau, og derfor siger jeg bare: påpasselighed hele tiden i forhold til konkurrenceevnen. Den danske konkurrenceevne er i øvrigt ikke dårlig, det har vi også talt om i dag. Men hele tiden påpasselighed og også en erkendelse af, at danske virksomheder ønsker god telekommunikation, ordentlige veje, ordentlig post, sygehuse, arbejdsskader, der skal repareres på, osv. – det koster altså også noget at leve i det danske samfund, hvad enten man er virksomhed, eller man er privatperson, og det skal være på et rimeligt niveau, for omvendt ved vi, at vi skal leve af det erhvervsliv, ellers saver vi alle de

grene over, vi selv sidder på. Det er den dér balance, men det er ikke et enten-eller.

Jeg er i øvrigt enig i, at danske virksomheder gerne vil have et ordentlig miljø, og det er ikke nemt at finde den model, hvorefter man fører tingene tilbage. Men vi vil også gerne have dem til at gøre noget. De kan forhåbentlig selv finde den model – sammen med os i hvert fald – som giver dem bevidstheden om, at hvis de gør sådan og sådan, kan det betale sig at spare på el, spare på vand, lave en anderledes produktionsgang; det er penge ned i foret på virksomheden at spare på de ting, som vi så alle sammen har en interesse i at der bliver sparet på.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Det er klart, at næsten enhver diskussion herinde havner i disse skatter, også det, fru Pia Larsen sagde her i dag. Jeg tror, det er en misforståelse, at man bliver ved med at hæfte sig så meget ved, at skatten er så og så stort et beløb. For hvem er den det? For mere end hovedparten af folk her i landet er der faktisk ingen skat, for hvis de gør deres livsregnskab op, vil de opdage, at de i løbet af et livsforløb har fået mere, end de nogen sinde har betalt – nu er der jo ingen af dem, der får chancen for at gøre det op – men det er altså langt, langt hovedparten. Man kræver ikke skat op for at genere virksomhederne. Man kræver ikke skat op fra én virksomhed for at give til en anden. Man kræver skat op, fordi vi har hospitaler, der koster så meget; vi har folkepension, der koster så meget; vi har førtidspension til invalider og andre, der koster så meget. Jamen de udgifter skal dækkes. Det er kun 6 øre af hver krone, der går til administration. Alt det andet er noget, der går tilbage til borgerne igen, enten direkte som kontantydelse eller indirekte som serviceydelser. Og jeg tør godt på LO's vegne love – og jeg skal så vende tilbage til min lovsang til LO tidligere på dagen – at begynder man først at pille ved nogen af de sociale udgifter på forskellige punkter, har LO ikke en gnist af chance for at opnå tilslutning blandt menige LO-medlemmer til løntilbageholdenhed. Så forlanger man godtgørelser, godtgørelser på alle punkter, sådan som arbejderne gør det rundt omkring i en række andre lande, hvor man ikke har de sociale ydelser. Altså

[Erhard Jakobsen]

skatter er nok en udgift for staten, men de er sandelig også en indtægt for hundrede tusinder af borgere, som ville være dårligere stillet, hvis ikke skatterne var så høje, som de er.

(Kort bemærkning).

Pia Larsen (V):

Jeg vil gerne komme hr. Erhard Jakobsen så meget i møde, at det samfund, vi lever i, som vi vel alle sammen stort set synes er udmærket, kræver nogle økonomiske midler, det vil sige skatteopkrævninger, til hospitaler og undervisning og i det hele taget midler for at få samfundet til at fungere.

Men jeg vil så gerne fremhæve de seks milliarder kroner, vi bruger om året alene på erhvervsfremme. Det er noget, der relaterer til virksomhederne, det er penge, der bliver opkrævet hos virksomhederne, fordi vi synes, vi er bedre til at fordele de penge bagefter, end virksomhederne er til selv at forvalte dem.

Nu er dette en erhvervspolitisk og ikke en bredere politisk debat; derfor vil jeg specielt gerne nævne de seks milliarder kroner i erhvervsfremme.

Anden næstformand (Grove):

Så går vi til anden runde. Hr. Flemming Hansen.

Flemming Hansen (KF):

Det er jo udtryk for et velmenende engagement, når vi ikke alle sammen nåede at sige det i første runde, vi gerne ville. Det er jo ikke, fordi vi ønsker at stå og plapre her; det er, fordi vi mener, der var mange ting, vi gerne vil have sagt.

Vi har haft to ministerindlæg – meget forskellige, må jeg sige. Industriministeren går på talerstolen og siger, at nu vil han gerne løfte debatten op på et højere niveau, og dermed er sagt, at det niveau, vi andre har holdt, har været for lavt. Og så forsvarer han i øvrigt sin hjemmemarkedsordning.

Samordningsministeren synes jeg nok evnede at bringe debatten op på et højt niveau. Jeg synes, at ministerens indlæg var fremadskuen- de; jeg var glad for det. Jeg er enig med ministeren om, at det var godt, vi ikke fik en debat om lønniveauet i Danmark og alt det, som vi ikke kan gøre noget ved alligevel.

Jeg var sandelig også glad for ministerens kommentar med hensyn til, at ministeren også accepterede den forrige regerings indsats som grundlag for de udmærkede vilkår, vi i stadig øget omfang får i erhvervslivet. Det synes jeg er fint.

Jeg mangler svar på nogle af de ting. Det kan godt være, det kommer i ministerens anden runde, men så minder jeg bare ministeren om det nu. Jeg nævnte paradoksproblemerne vedrørende denne maskinfabrik, Hundevad Maskinfabrik. Paradoksproblemet dér er måske ikke så meget et paradoksproblem med hensyn til arbejdsløsheden totalt, men det er et spørgsmål om mobiliteten på det danske arbejdsmarked. Og jo mere vi får brudt kurven – hvis den bliver brudt – jo større vil det problem blive. Derfor er vi nødt til at forholde os til det.

En af de ting, jeg synes var glimrende ved ministerens sidste indlæg, var, at det var fremadskuende. Det var år 2000, vi talte om, og ikke år 1966, som industriministeren beskæftigede sig med. Jeg synes, det er lidt vigtigt, at vi holder os det for øje.

Med hensyn til de mange erhvervsfremmeordninger – ja, det kan godt være, at ministeren bliver kritiseret, når de bliver reduceret, men jeg tror nok, at det bliver svært for organisationerne at kritisere særlig meget, hvis de skal afskedige de konsulenter, der er nødt til at være til stede for at finde ud af, hvordan man får pengene op af eller snabelen ned i pengekassen, som ministeren sagde. En fornuftig forenkling må være mulig. Og når den er så vigtig, er det, fordi mange erhvervsfremmeordninger kombinerer forskellige tilskudsordninger. Hjemmeservice er efterhånden blevet et stygt ord, jeg skal nok lade være at tage det i min mund ret mange gange mere, men det er jo netop 65 kr. i tilskud på den ene side og 65 kr. i tilskud til den, der udfører arbejdet. Det er det, der gør, at vi løber ind i nogle store problemer.

Så er der en ting, som vi ikke har nået at diskutere ret meget. Man kan sige, at det gør ikke så meget, for det kommer på torsdag, når vi skal diskutere udviklingsfonde. Men jeg synes alligevel, det hører meget med i debatten om den erhvervspolitiske redegørelse: Hvordan skaffer vi ansvarlig kapital til danske virksomheder, egenkapital? Det er et fantastisk vigtigt emne. Vi synes ikke, det er staten, der skal komme med ansvarlig indskudskapital til

[Flemming Hansen]

danske virksomheder. Men er det måske fonde? Er det måske pensionskasser? Eller er det privatkapital? Dér vil vi gerne ind i en dialog med regeringen. Det er klart, at vi ikke får vores vilje ubetinget, men vi erkender, at problemet er ganske stort. Den dialog skal sikre, at de virksomheder, der har behov for det, får tilført ansvarlig kapital, ikke statskapital. Og den skal også forsøge at medvirke til, at den kapital, der tilføres på den ene eller anden måde, ikke er med til at skabe en markant konkurrenceforvridning. Det tror vi også er vigtigt.

Jeg synes, det er vigtigt, at vi ser tingene i en helhed. Det er vi nødt til. Vi kan ikke bare stå og forsvare det enkelte partis synspunkter i erhvervspolitikken. Det kan vi måske godt, det er måske det, vi får vores honorar for, men vi er også nødt til at sige, som vi har tradition for her, at vi vil tale sammen om tingene.

Jeg beder ministeren om i sin sidste svartale at komme ind på generationsskifte endnu en gang. Jeg er ikke i tvivl om, det vil ske. Og jeg er da i hvert fald glad for de tilkendegivelser, jeg har fået både fra fru Lone Dybkjær og hr. Erhard Jakobsen om, at vi her har et meget vigtigt punkt, som vi er nødt til at tage op. Jeg håber, ministeren vil have det med i sin afsluttende svartale.

Rahbæk Møller (SF):

I modsætning til hr. Flemming Hansen, som var glad for ministerens tale, må jeg sige, at jeg var skuffet. Der var mange smukke ord, men med hensyn til nogle af de ting, som man var så begejstret for i redegørelsen, savnede jeg en grundig analyse af: Hvor har vi egentlig vores styrke, hvor kan vi gøre noget – der blev peget på miljøområdet, på sundhedsområdet, på bygge- og boligområdet, jeg skal ikke gennemgå hele listen over de områder, hvor vi med den rigtige indsats kan opbygge slagkraftige industrier. Men hvor blev den analyse af i ministerens tale? Det er jo den del af analysen, der virkelig er kød på, også når den ses – og det synes jeg er centralt – i sammenhæng med de analyser på samme områder, som Erhvervsfremmerådet har foretaget, og hvor der oven i købet er nogle konkrete forslag.

Ministerens redegørelse udmærker sig netop ved at have de rigtige analyser, men mangler dette: Hvad gør vi? Det var simpelt hen blevet væk i ministerens tale. Det synes jeg var utrolig

skuffende, for nu har vi i 10 år haft en regering, hvor erhvervspolitikken mere og mere er blevet til tomme floskler. Det var det, vi havde set frem til: at vi nu havde fået en regering, hvor flosklerne blev erstattet af noget mere konkret, og det synes jeg helt forsvandt, da ministeren fik ordet.

Ministeren var også inde på service. Jeg er enig i, at det er på serviceområdet, vi skal have mange job. Jeg er også enig med ministeren i, at service er ikke hjemmeservice alene. Det er en meget lille del af det. Der er mange andre områder, herunder en del områder, vi slet ikke kan forestille os, fordi de ikke er udviklet endnu. Hvad gør vi så helt konkret? Hvilke skridt skal vi tage? Hvad er vores håndtag for at få alle disse job? Ministeren nævnte forskning. Jeg er meget enig. Det er en skamplet og et problem for os, at forskningsindsatsen er så lav.

Men jeg vil endnu en gang spørge: Hvad gør vi? Det er ikke længe siden, vi behandlede en forskningsredegørelse fra ministerens partifælle, og der var tilsammen gode ord, gode mål-sætninger. Men hvad gør vi konkret?

Det synes jeg desværre har været karakteristisk både for redegørelsen og denne debat, altså mangelen på helt konkrete forslag til, hvordan vi kommer videre. Hvad er det reelt, vi skal gøre for at virkeliggøre de smukke mål-sætninger? Mange af dem er jeg helt enig med regeringen i. Det savner jeg svar på.

Annette Just (FP):

Jeg skal nok lade være med at trække denne debat i langdrag, blot ganske kort sige:

Da industriministeren havde ordet – og han er gået nu – gjorde han det helt klart, at nu skulle der være støtte til alle, der ønskede at etablere noget nyt. Jeg må indrømme, at Fremskridtpartiet er så inderligt imod offentlig støtte. Men det tror jeg nok er gået op for vores samordningsminister – som er her endnu.

Derfor vil jeg blot tage det lille ekstra spring og spørge, om regeringen er opmærksom på, at vi absolut går på kanten af det lovlige, når vi taler om det indre marked og de støtteordninger, som vi laver her i Danmark. Der er netop lavet regler om, hvor meget støtte der må gives, hvor der må og hvor der absolut ikke må gives hverken tilskud eller støtte, som vi gør her. Det er én ting i det indre marked, altså den del af EU, der hedder det indre marked.

[Annette Just]

Det andet, jeg vil gøre opmærksom på, er, at med hensyn til de forskningsprojekter, som ligger i Unionen, får Danmark en meget stor del af netop disse forskningsprojekter. Derfor har det aldrig været så alarmerende for mig, at vi fra dansk side måske ikke har så store midler sat af til forskning, for jeg ved, at forskningen rent faktisk foretages af danske forskere i Danmark, men under EU-projekter. Det synes jeg at navnlig et parti som CD burde være utrolig glad for.

Så vil jeg spørge, om regeringen er opmærksom på den nye GATT-aftale, og hvilke konsekvenser den vil få. Hele grundlaget for GATT-aftalen er jo netop, at man skal fjerne statsstøtte. Man skal fjerne alle disse tilskud, som vi nu har stået og talt om i snart 3 timer.

Det er deri, jeg ser, at regeringens største problem ligger. Det er såmænd ikke, om den kan holde sammen på sit meget spinkle flertal her i salen. Nej, det er, at den, som samordningsministeren siger, godt ved, at den er gået til grænsen. Fremskridtspartiet advarer. Regeringen er ikke gået til grænsen. Regeringen er gået langt over grænsen, og derfor er Fremskridtspartiet absolut ikke tilhænger af disse øgede skatter og afgifter, som disse ikke blot hundrede støttetilsagn, er jeg lige ved at sige, men muligheder for at få støtte til erhvervslivet, og også alle de nye tiltag, der er på vej, vil medføre.

Samordningsministeren (Mimi Jakobsen):

Ja, jeg vil så gå ufortøvet videre et eller andet sted midt i manuskriptet.

Jeg vil nævne de fire områder – og her kommer jeg så ind på nogle af de spørgsmål, jeg har fået fra ordførerne – som jeg tror at vi, som det jo også fremgår af redegørelsen, fra regeringens side føler at der må gøres noget særligt ved.

Først om iværksættere. Jeg er meget enig med fru Lone Dybkjær i betragtningen om, at her er der i højeste grad tale om en kultur og tradition, som er anderledes i andre lande. Vi lever på godt og ondt i et typisk lønmodtager-samfund, et samfund, hvor min generation har været vant til, at man spurgte hinanden: Hvad skal du være i den offentlige sektor? Når man hører, at der ud af en årgang på 500 unge mennesker fra DTH er fem, der har en plan om at starte deres egen virksomhed, kan det godt lø-

be én koldt ned ad ryggen. Det ligger vel i det danske samfund, at man ikke er en stor mand m/k, hvis man vil starte sin egen virksomhed. Det bliver snarere – i hvert fald i de små samfund – til, at andre går og kigger og siger: Nå ja, han går jo nok snart ned. Altså det er ikke prestigegivende i det danske samfund at starte sin egen virksomhed og gøre noget selv.

Hvordan får man så ændret de holdninger? Det kan man jo ikke gøre ved en lov. Man kan ikke engang gøre det ved klippekort eller andre udmærkede initiativer, som min kollega industriministeren fremsætter lovforslag om.

Vores bud på det i Samordningsministeriet er at prøve at sætte ind allerede i uddannelses-systemet og gøre klart dér, også på de lidt højere uddannelser, at her bør det være pointgivende, karaktergivende, eller hvad det hedder, det, man kan opnå dér, at gå ind i sådan nogle iværksætteruddannelser, som vi så ikke i øvrigt præcis ved hvordan skal se ud. Men det er det, udvalget skal finde ud af. Vi skal prøve at få det ind i uddannelseskulturen, at det altså også er en måde, man kan klare sig på her i verden. Man behøver ikke kun at se sig om efter, hvad der er af ledige job; man kan også gøre noget selv. Så jeg er meget enig i og vil meget gerne overveje spørgsmålet om konferencen.

Et andet initiativ, vi har sat i værk, er, at skatteministeren og jeg nu har bedt embedsmænd se på, hvordan de skattemæssige forhold for iværksættere i Danmark i virkeligheden er sammenlignet med de andre lande. Står det så galt til? For det er igen dette her med, at man fokuserer på én ting og siger, at det er dødbringende for iværksættere i Danmark. Så kan der være en anden ting, der er dødbringende for iværksættere i et andet land. Lad os prøve at få en helhedsbetragtning af: Hvordan ser skattelivet ud for en iværksætter i Danmark og i andre lande? Lad os prøve at komme ind i dette her. Jeg synes selv, det er et af de mest hundesvære områder at finde den rigtige hjælp, det rigtige løft på, uden at det bliver konkurrenceforvridende, uden at det bliver alle de her ting, som vi ikke ønsker – formynderi eller kommissæreri, eller hvad det hedder alt sammen.

Et andet område er de store koncerner. De er jo til at overskue, og det vil sige, at man faktisk, hvis man synes, det er umagen værd, kan holde en ret tæt og god dialog med dem. Det

[Samordningsministeren]

mener jeg selv er meget vigtigt. Nogle af dem tilhører vores styrkeposition; det er såmænd ikke alle, der tilhører dem, men de er under alle omstændigheder vigtige at høre, og det er en overkommelig opgave at gå ud og høre disse 30 store koncerner: Hvad er det egentlig, det offentlige kan gøre bedre i forhold til jer? Og igen får vi svaret: Det er forskning, det er uddannelse, meget gerne udviklingskontrakter i øvrigt også, som de er meget opmærksomme på, og som vi faktisk er godt i gang med at tale med forskellige virksomheder om.

Det tredje punkt, jeg vil nævne, er styrkepositionerne. Jeg tror, at hr. Flemming Hansen brugte udtrykket – eller også var det en anden ordfører, og så beklager jeg – men i hvert fald udtrykket med, at det jo ikke er regeringen eller politikerne, der skal udpege vinderne eller udpege styrkepositionerne. Det er jeg helt enig i. Det her baserer sig på nogle helt konkrete analyser: Hvem er gode til det med markedsandele? Hvem tjener nogle penge? En lang række parametre. Hvad er det, der skaber en styrkeposition? Hvilke har vi traditionelt? Hvad kan være morgendagens styrkepositioner? Og hvad kan vi så i øvrigt gøre for at sikre, at vi fortsat kan være verdensmestre på de styrkepositioner, at vi ikke taber pusten, at vi hele tiden får skabt rammebetingelser for disse styrkepositioner – for vi kan jo ikke være verdensmestre på alle distancer – som gør, at her er vi bare bedst, og det kan vi blive ved med at være, fordi vi er foran med hensyn til forskning, infrastruktur og alt muligt andet?

Jeg vil sige til hr. Rahbæk Møller, at jeg forstår sådan set udmærket skuffelsen, for baggrunden for – det nåede jeg ikke at sige i mit første indlæg – at vi ikke er nået længere med de analyser, er, at regeringen – det må i øvrigt have været den tidligere regering – bad Erhvervsudviklingsrådet om at lave nogle resourceundersøgelser. Erhvervsudviklingsrådet har arbejdet meget med det og er siden sidste sommer kommet med og kommer her i marts måned i år med en stribe rapporter om de otte, tror jeg det er, forskellige ressourceområder, de har undersøgt, herunder: Hvad er det, der skaber en styrkeposition? Hvorfor er det det? Hvad er mulighederne? Der kommer så det ud af det, at vi vil tage hver enkelt rapport – ikke bare lægge den ned i skuffen – men sørge for at samle alle relevante parter og sige: Hvad kan

vi så? Hvilket af de otte forslag skal fremmes her for at underbygge denne styrkeposition yderligere?

Vi har sammen med Sundhedsministeriet startet dette arbejde om medico-sundhedsområdet, hvor der ligger et stort dansk potentiale og tradition og indtjening og alt muligt andet. Punkt for punkt går vi det igennem, og vi vil selvfølgelig drøfte det i regeringens Erhvervsudvalg: Hvad er det, vi skal i gang med for at gøre noget konkret ved netop den styrkeposition? Og videre til det næste, nemlig konkret at samle de relevante involverede parter og sige: Hvordan prioriterer vi dette her? Koster det noget i øvrigt? Det ved vi ikke, men mange af tingene kan måske oven i købet laves uden de store penge, og det er jo altid en charme mere.

Jeg siger bare: Vi er i fuld sving med det, men vi har valgt at tage disse ressourceanalyser, som Erhvervsudviklingsrådet nu har sidet og knoklet med i lang tid – der kommer lige i denne her periode – som udgangspunkt og så til gengæld også lade være med bare at stille dem ind i reolen, men virkelig gøre noget ved dem og vælge nogle ting ud og sige: Det er det, vi så vil gøre med de her mange forslag.

Det sidste, jeg vil nævne som et specielt område, er spørgsmålet om de udenlandske investeringer. Jeg har allerede været lidt inde på, hvad det i virkeligheden er, Danmark kan være attraktiv med. Jeg tror selv, det er helt nødvendigt, at vi også her bruger en målrettet indsats gående ud på, at vi forsøger at tiltrække virksomheder, som er inden for de samme brancher, som vi selv kalder vores styrkeposition.

Det er nemt at komme til USA og tale med medicinalindustrien, for de kender Novo. Det er nemt at komme til USA – hvis man skal blive ved med at nævne det som eksempel – og tale om software. De er meget opmærksomme på, at IBM ligger i Danmark, har en stor afdeling her osv. Vi skal bruge de styrkepositioner, vi har, og så gå direkte efter virksomheder inden for de styrkepositioner og forsøge at få dem trukket til Danmark på den ene eller den anden måde i stedet for – nu siger jeg det meget groft – at dele brochurer ud om, hvor Danmark ligger, i det halve USA. Det tror jeg ikke meget på; det har man heller ikke gjort. Men altså, i stedet for disse generelle informationskampagner tror jeg, vi ved hjælp af danske virksomheder skal bruge deres kontakter, de-

[Samordningsministeren]

res forretningsforbindelser til at gå direkte til de virksomheder, der er i de lande, som vi nu er særlig interesseret i, og så lade noget af det andet ligge.

Service skal jeg lade være med at sige mere om.

Spørgsmålet om generationsskiftet vil jeg gerne tage ind under min generelle bemærkning til hr. Flemming Hansen og sige: Nu har jeg selvfølgelig som samordningsminister ikke nogen lovgivning og lignende. Det vil sige, at jeg ikke har den samme kontakt til ordførerne, som kollegerne har, men jeg vil meget gerne invitere til en drøftelse, hvorunder hr. Flemming Hansen skal være hjertelig velkommen til at komme med eksempler. Jeg har hele tiden fået den melding fra skatteministeren – hvad jeg selvfølgelig holder mig til – at der er taget rimelige hensyn til virksomhederne i generationsskiftesammenhæng. Men jeg vil meget gerne invitere specielt hr. Flemming Hansen i betragtning af den åbne holdning, jeg synes der blev lagt frem i dag. Jeg vil sige: Lad os sætte os ned og drøfte nogle af disse ting og se, om vi dog ikke kan finde nogle mellemproportionaler og nogle enigheder om noget og i hvert fald få udryddet nogle misforståelser, hvis der er sådan nogle. Det vil jeg meget gerne også på dette område tage initiativ til, også mere generelt.

Der er én ting om servicesektoren, som jeg gerne vil fremhæve – fru Lone Dybkjær var inde på det – at uanset at industrien klarer sig godt, at de vareproducerende erhverv klarer sig pænt, at produktionen stiger, så er det ikke dem, der afhenter de 350.000. For hvem er det, der først ryger ud fra de producerende erhverv? Ja, når det skal være noget raffineret og noget specialiseret og noget højteknologisk, bliver det dem, der ikke har den store, jeg var ved at sige udvidede ledvogterprøve; det bliver dem, der ikke har den store eksamen. Og her er servicesektoren jo en gave, for den står i langt højere grad åben for folk, der ikke behøver at have forskeruddannelse og meget andet. Jeg tror virkelig, at i den brede sammenhæng har vi problemet med, at bytteforholdet mellem det at købe nyt og få repareret gammelt er for dårligt. Indrømmet: Det skal bl.a. Velfærdskommissionen se på. Men der ligger et kæmpopotentiale ikke mindst for nogle af de mennesker, som vil tabe kampen i de højteknologiske virksomheder.

Nu er jeg igen løbet ud for tid; jeg skulle ellers have talt om offentlig og privat og 1980'erne hovedopgave og velfærdskommission og dialog og sådan noget, men nu må jeg slutte.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Det er rigtigt nok, at der vistnok er diplomattforsamling nu, men den varer dog et stykke tid, så jeg synes da godt, at vi kan fortsætte diskussionen lidt her i salen. Det er jo ikke, fordi der er den store medieinteresse, men til gengæld er diskussionens indhold måske nok så interessant.

Det, der får mig herop – ud over hvad man i øvrigt måtte mistænke mig for – er et par betragtninger om serviceerhvervet, for jeg synes altså, vi skal passe på ikke at tale om det på en sådan måde, at vi fastholder det i et eller andet, der ikke har høj kvalitet. Jeg tror, vi skal være åbne om det og sige, at hvis vi skal gøre noget ved serviceområdet, vil det også kræve en kvalitetsøgning i forhold til i dag og helt nye typer af medarbejdere.

Det, der generer mig ved diskussionen om serviceerhvervene ud over det at gøre det til det rene spørgsmål om tilskud, er: Vi diskuterer, som om det er dér, alle, der i øvrigt ikke har andre muligheder, kan finde hen. Det tror jeg hverken gavner faget eller de mennesker, vi taler om. Jeg tror, vi skal prøve at gribe det anderledes an og spørge os selv om, hvad det er for typer af mennesker, det kan være svært at beskæftige. Meget groft sagt tror jeg, det er dem, der ikke er i stand til at være 120 pct. effektive, og derudover selvfølgelig også mennesker, der ikke nødvendigvis er så bogligt begavede, men måske har andre muligheder, i stedet for at diskutere det ud fra en sådan lidt mere brokkasseagtig betragtning.

Nu er jeg godt klar over, at det ikke er samordningsministerens holdning til det, men det kommer nemt til at virke sådan, når vi siger, at hertil skal vi så trække alle dem, der i øvrigt ikke kan bestå ledvogterprøven. Det kunne være, at de kunne bestå andre kvalitetsprøver, og jeg tror, det er vigtigt, at vi har os for øje, at hvis sektoren skal udvikle sig på en måde, som vi ønsker, og også i det lange løb trække noget beskæftigelse, skal vi gøre den til en kvalitetssektor, og så må vi lidt mere åbent snakke om,

[Lone Dybkjær]

hvad det er for mennesker, der har sværere ved at finde beskæftigelse.

Nu vi taler om handicapområdet, så laves der også en kampagne, men jeg tror, at vi er nødt til at udvide begrebet til at omfatte personer, der af den ene eller den anden grund ikke kan være 120 pct. effektive, og så o.k. med det. Jeg tror, at det vil føre til en bedre udvikling i samfundet, hvis vi gør det på den måde frem for at lade, som om vi kan lave en eller anden brokkasse.

Jeg vil med det samme sige, at jeg ikke vil beskyldte samordningsministeren for det, men at der er tendenser til det i diskussionen.

Samordningsministeren (Mimi Jakobsen):

Jeg ville også være meget, meget ked af at være blevet misforstået på dette område.

Noget af det, jeg selv mener der er mest perspektivrigt på hele serviceområdet, er, at vi er kommet væk fra synspunktet om, at det var nedværdigende at gøre rent og passe børn, og at det var noget forfærdeligt noget at beskæftige sig med. Væk med det! I hvert fald at passe børn er noget af det mest betroede arbejde, og at blive lukket ind i andre folks private hjem for at gøre rent kan vel heller ikke siges at være betydningsløst.

Det er en hel anden tænkning, vi skal have fat i, og jeg er meget enig i at fremdrage dette med kvalitet nu. Et af de konkrete initiativer i forbindelse med erhvervsredegørelsen er, at vi i de kommende to måneder finder ud af, hvordan vi kan få etableret et kvalitetscenter, hvor både offentlige og private sammen kan finde fælles definition på, hvad kvalitet egentlig er. Fru Pia Gjellerup var også inde på, hvad kvaliteten egentlig er i en god hjemmehjælp. For fru Hansen kan den være, at der skal være absolut rent under karmoden, og at gardinerne skal vaskes hver 14. dag, men fru Larsen kan godt være bedøvende ligeglad med, om der ligger nogle nullermænd. Hun vil bare gerne sidde og have en kop kaffe, gå med ud og lave lidt god mad i køkkenet, eller hvad det nu kan være.

Kvalitet er jo, at man lever sig ind i det, det menneske, man har med at gøre, efterspørger, og lever op til at give den service, personen faktisk ønsker, og ikke, hvad systemet i øvrigt kan tilbyde i denne uge. Derfor er hele spørgsmålet om kvalitet af service både på hjemmemarkedet og sandelig også, hvis vi skal ekspor-

tere den som tjenesteydelser, helt afgørende, og derfor er det bevidst, at vi i denne redegørelse har lagt ordet udlicitering bag os.

Vi vil så gerne væk fra den ideologiske diskussion, som nogle fremhævede lidt rigeligt, om, at privat var godt og offentligt var skidt, og bare det var privat, blev det sådan og sådan, for det var alt for firkantet set. Hvis vi skal sælge tjenesteydelser, velfærdsydelser og alt det dér, vi er verdensmestre i i Danmark – og vi har sandelig også brugt mange penge på det i årenes løb, så det ville da være tåbeligt, hvis vi ikke forsøgte at få nogle af dem hjem igen – kan vi kun gøre det på områder, hvor det offentlige faktisk har gjort det vældig godt; f.eks. har vi fået en ældrepolitik med tilbud til de ældre, som de ikke har i nogen andre lande, et hospitalsvæsen, der fungerer bedre, og hjælpemidler for handicappede, der bare er langt bedre end i alle andre lande. Det er kun, hvor det offentlige virkelig har gjort det godt, at vi kan invitere private med og spørge, om de vil hjælpe os med at få eksporteret det ved, at de i lokalt regi siger, at nu laver vi det sammen, og at det vil sætte os alle sammen i stand til at eksportere det.

Vi kan diskutere meget længe, hvad vi har råd til i samfundet, og det gør vi jo jævnlig i dette høje Ting, men der er én ting, vi efter min mening ikke har råd til, og det er i et land – som jeg plejer at sige – på størrelse med en middelstor australsk fårefarm at blive ved med at føre religionskrig mellem den offentlige og den private sektor. Nu må vi holde op med det narreværk!

Som statsministeren sagde i åbningstalen, er de to sektorer hinandens forudsætninger og ikke modsætninger, og vi er 5 mio. mennesker, der skal klare os med GATT, det indre marked, Østlande og lavtlønsområder; vi har altså ikke tid eller råd til at bruge mere krudt på det. Derfor skal den nye Velfærdskommission have et udvalg under sig, så vi ikke stiller alle barrierer op. Tak, dem kender vi! I 10 år har vi hørt om, hvilke barriereproblemer der er; nu vil vi se nogle konkrete modeller for, hvordan det her kan gøres, og derfor skal vi have nogle borgmestre fra forskellige partier og forskellige egne af landet ind sammen med nogle private virksomheder, der er interesseret i dette, og de skal sætte sig ned og finde nogle modeller for, hvordan de selv kunne tænke sig at gøre det i

[Samordningsministeren]

deres område, og så kunne de passende prøve det af hjemme hos sig selv, hvis de synes, det er en god idé. Så skal vi i øvrigt ikke tale mere om det, for det er næsten ikke til at bære at sige ordet samspil mellem offentlig og privat mere, for vi har sagt det, så det er til at blive syg af.

Nu skal jeg slutte af. Det, jeg synes det hele drejer sig om, er, som det også er blevet sagt af flere ordførere, at vi her kunne diskutere, hvordan vi får skabt mulighed for indtjening og beskæftigelse, så vi fortsat kan kalde det danske samfund for et velfærdssamfund, for det er jo grundlæggende det, vi ønsker. Vi kan diskutere de sidste 5-10 pct., som vi altid skændes om, og om dagpengene skal 5 pct. eller 10 pct. op eller ned, og det er fint nok, men hele grundlaget for velfærdssamfundet og for hver enkelt borgers muligheder de næste 10 år er dansk erhvervsliv, uanset om begrebet så har eksisteret eller ej, dvs. danske virksomheders muligheder for at tjene pengene hjem og danske virksomheders og den private sektors muligheder for at skabe beskæftigelse; om det så er i de samme erhverv eller ej, er ligegyldigt.

Jeg ville meget nødig have, at denne debat om erhvervspolitikken skulle ende med bare at blive gold erhvervspolitik og noget med grafer og kurver, som ingen mennesker interesserer sig for eller forstår, men håber, at man kan få drejet hele erhvervspolitikken over i noget, der vedrører hver eneste borger i dette samfund; ikke om vi får råd til folkepensionen om 10 år, men hvordan vi får råd til den.

Jeg synes, at debatten i dag i høj grad har bidraget til det, og jeg vil gerne sige tak for mange gode indlæg; det har jeg allerede gjort en gang, men det er jo en pæn måde at slutte på, så man nemmere kan komme ned fra talerstolen.

Den fg. formand (Helge Sander):

Og det blev også samordningsministeren, der kom til at afslutte debatten om samordningsministerens redegørelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Meddelelser fra formanden:**Den fg. formand (Helge Sander):**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Markedsudvalget (17/12 93):

Udtræder: Kim Behnke (FP)

Ny stedf.: Niels Højland (FP)

Miljø- og Planlægningsudvalget (17/12 93):

Udtræder: Bodil Thrane (V)

Nyt medl.: Charlotte Antonsen (V)

Det Politisk-Økonomiske Udvalg (17/12 93):

Udtræder: Anne Birgitte Lundholt (KF)

Nyt medl.: Henning Andersen (KF)

Markedsudvalget (20/12 93):

Udtræder: Niels Højland (FP)

Ny stedf.: Kim Behnke (FP)

Udtræder: Risgaard Knudsen (S)

Nyt medl.: Tove Lindbo Larsen (S)

Socialudvalget (20/12 93):

Udtræder: Jens Thoft (SF)

Nyt medl.: Lilli Gyldenkilde (SF)

Miljø- og Planlægningsudvalget (20/12 93):

Udtræder: Charlotte Antonsen (V)

Nyt medl.: Bodil Thrane (V)

Markedsudvalget (21/12 93):

Udtræder: Tove Lindbo Larsen (S)

Nyt medl.: Risgaard Knudsen (S)

Udenrigsudvalget (21/12 93):

Udtræder: Tom Behnke (FP)

Ny stedf.: Annette Just (FP)

Erhvervsudvalget (3/1 94):

Udtræder: Kim Behnke (FP)

Ny stedf.: Kirsten Jacobsen (FP)

Arbejdsmarkedsudvalget (7/1 94):

Udtræder: Addi Andersen (CD)

Nyt medl.: Peter Duetoft (CD)

Nordisk Råd (10/1 94):

Udtræder: Mariann Fischer Boel (V)

Nyt medl.: Svend Erik Hovmand (V)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 12. januar 1994, kl. 13.00.

[Den fg. formand]

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 16.08
